

EGYÜTTMŰKÖDÉS A NEMZETI BÍRÁKKAL A KÖVETKEZŐ TERÜLETEKEN EU KÖRNYEZETVÉDELMI TÖRVÉNY

Oktatói kézikönyv
Az uniós és nemzeti levegőminőségi jogszabályok és a tiszta levegőhöz
való jog -
Az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés középpontba állítása
Workshop a nemzeti bírúk és ügyészek számára

Tartalomjegyzék

I. Bevezetés	4
Célok.....	4
Szerkezet.....	5
II. Módszertan	6
Időkeret.....	6
Az edző profilja.....	6
Tanítási módszerek.....	7
Dokumentumok	10
III. Felhasználói csomag: a képzési modul különböző elemeinek funkciója	11
Bevezetés.....	11
Blended e-learning.....	11
Háttérdokumentáció.....	12
Műhelygyakorlatok anyaga	13
Az oktató hozzájárulása.....	13
További dokumentumok.....	14
IV. A workshop szervezése és végrehajtása: struktúra, tartalom és módszertan.....	15
A helyszín meghatározása.....	16
1. egység: Bevezetés a tiszta levegőt érintő uniós politikák keretében	19
2. egység: Levegőminőségi irányelv (AQD).....	21
egység: Nemzeti kibocsátási határértékekről szóló irányelv (NEC).....	24
4. egység: A levegőminőségre vonatkozó jogszabályok a nemzeti jogban.....	26
egység: Levegőminőségi terv elfogadása az AQD 23. cikke szerint.....	27
6. egység: Esettanulmány a levegőminőségi irányelv (AQD) főbb rendelkezéseiről.....	30
7. egység: Az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés az EU-n belül a levegőminőséggel kapcsolatos ügyekben.....	32
8. egység: A tiszta levegőhöz való jog a nemzeti bíróságok előtt - Az adott tagállamra összpontosítva.....	36
9. egység: Esettanulmány a polgárok és a nem kormányzati szervezetek igazságszolgáltatáshoz való hozzáféréséről a levegőminőséggel kapcsolatos ügyekben (szerepjátékos gyakorlat).....	38
10. egység: Mi a nemzeti bíró szerepe a levegőminőségi perekben? - előzetes hivatkozás. 40	
11. egység: Záróülés - a workshop értékelése.....	42

I. melléklet: Sablon indikatív műhelyprogram.....	43
II. melléklet: A felhasználói csomagban található háttéranyagok.....	46

I. Bevezetés

Ez a képzési modul - **A levegőminőségre vonatkozó uniós és nemzeti jogszabályok és a tiszta levegőhöz való jog - Fókuszban az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés -**, amelyet az ERA az Európai Bizottság megbízásából dolgozott ki, az Európai Unió tagállamainak igazságügyi képzési intézményeihez, bírói hálózatokhoz, nemzeti bírákhoz, nem kormányzati szervezetek szakértőihöz, tudományos szakértőkhöz, oktatókhoz, bármely más érintett szereplőhöz (például ügyészekhez) és végfelhasználókhöz szól, akik képzést kívánnak szervezni az uniós környezetvédelmi jog területén, különös tekintettel a levegőminőségre, az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférésre, a tiszta levegővel kapcsolatos ügyekre, a levegőminőség végrehajtásával kapcsolatos kihívásokra, peres eljárásokra, a levegőminőségi irányelvre és annak főbb jellemzőire.

Célok

A képzési modul a környezetvédelmi kérdésekkel foglalkozó bírácoknak és ügyészeknek szól, akik már rendelkeznek a témával kapcsolatos általános és bizonyos esetekben speciális ismeretekkel. A modul a bírák és ügyészek számára releváns információkat nyújt az uniós környezetvédelmi jogi *vívmányok* legújabb fejleményeiről, az Európai Unió Bíróságának vonatkozó ítélkezési gyakorlatáról, valamint a téma mélyreható elemzéséről, különös tekintettel az uniós levegőminőségi jogszabályokra és a tiszta levegőhöz való jogra. Ez a képzési modul a nemzeti bírácoknak és ügyészeknek is segítséget nyújt a vonatkozó uniós jogi eszközök részletes alkalmazásához.

A képzési modul összegyűjti az anyagokat egy 2,5 napos személyes vagy egy négy félnapos, online műhelymunka keretében tartandó, négy félnapos foglalkozásra bontott műhelymunkára, amelynek célja a levegőminőségre vonatkozó uniós jogszabályok és a tiszta levegőhöz való jog legfontosabb jogi szempontjainak megértése és megismertetése. A fő témák a következők:

- A légszennyezés tudományos és műszaki vonatkozásai
- A levegőminőségi irányelv (AQD) céljai és fő elemei
- Határ- és célértékek - art. 13. cikk (1) bekezdés és 13. cikk (1) bekezdés. 16. AQD
- A levegőminőséggel kapcsolatos peres eljárások
- Az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés és a tiszta levegő ügyei az EU-ban
- A nemzeti levegőminőségi jogszabályok főbb rendelkezései
- Az EUB és a tagállamok vonatkozó ítélkezési gyakorlata
- Előzetes döntéshozatali eljárás

A levegőminőséggel kapcsolatos uniós és nemzeti jogszabályokról és a tiszta levegőhöz való jogról szóló képzés után - az igazságszolgáltatáshoz való jogra összpontosítva - a résztvevők alaposabb ismeretekkel rendelkeznek majd a nemzetközi, uniós és nemzeti szereplőkről és a bemutatott eszközökről. Jobban megértik majd az uniós és a nemzeti levegőminőségi

jogszabályokkal kapcsolatos jogi szempontokat, valamint az uniós eszközök végrehajtását, és jobb helyzetben lesznek ahhoz, hogy aktívan alkalmazzák a nemzeti jogszabályaikba átültetett uniós szabályokat. Kiváló lehetőségük lesz arra is, hogy más jogrendszerekből érkező kollégáikkal véleményét cseréljenek a saját tagállamukban alkalmazott végrehajtási gyakorlatokról.

Szerkezet

A "Levegőminőséggel kapcsolatos uniós és nemzeti jogszabályok és a tiszta levegőhöz való jog - középpontban az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés" című modul 13 egymással összefüggő, de önálló egységből áll. Ezek az egységek a résztvevők előzetes ismereteitől, a rendelkezésre álló időtől és a konkrét képzési megközelítéstől függően kombinálhatók egy végrehajtási műhelymunka.

A helyszín meghatározása

- 1. egység: Bevezetés a tiszta levegőt érintő uniós politikák keretébe

A levegőminőségre vonatkozó főbb uniós és nemzeti jogszabályok áttekintése

- 2. egység: Levegőminőségi irányelv (AQD)
- egység: Nemzeti kibocsátási határértékekről szóló irányelv (NEC)
- 4. egység: A levegőminőségre vonatkozó jogszabályok a nemzeti jogban

A levegőminőségi irányelvvel kapcsolatos konkrét kérdések

- egység: Levegőminőségi terv elfogadása az AQD 23. cikke szerint
- 6. egység: Esettanulmány a levegőminőségi irányelv (AQD) főbb rendelkezéseiről

Hozzáférés az igazságszolgáltatáshoz környezetvédelmi ügyekben - A légszennyezésre összpontosítva

- 7. egység: Az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés az EU-n belül a levegőminőséggel kapcsolatos ügyekben (két rész)
- 8. egység: A tiszta levegőhöz való jog a nemzeti bíróságok előtt - Az adott tagállamra összpontosítva
- 9. egység: Esettanulmány a polgárok és a nem kormányzati szervezetek igazságszolgáltatáshoz való hozzáféréséről a levegőminőséggel kapcsolatos ügyekben

Nemzeti szintű végrehajtás

- 10. egység: Mi a nemzeti bíró szerepe a levegőminőségi perekben? - előzetes hivatkozás

A modulban bemutatásra kerülnek azok a különböző képzési módszerek is, amelyeket a jövőben az erre az anyagra épülő műhelymunkák során alkalmazni lehet, valamint ajánlások arra vonatkozóan, hogy hogyan és a képzés mely részében lehet ezeket a legjobban alkalmazni. A személyes előadások kombinálhatók a résztvevők aktív közreműködését igénylő gyakorlati feladatokkal, az informatikával támogatott tanulással, amely lehetővé teszi, hogy a résztvevők megismerkedjenek a rendelkezésre álló eszközökkel, valamint a bevált gyakorlatok és tapasztalatok cseréjét elősegítő interaktív foglalkozásokkal.

II. Módszertan

Időkeret

A workshop négy félnapos ülészakra oszlik online formában, illetve 2,5 napig tart személyes formában. A pontos felépítést és időtartamot természetesen a képzéseket nyújtó szolgáltatók határozzák meg.

A műhelyprogram véglegesítésekor és a különböző részülések közötti időbeosztás meghatározásakor minden esetben figyelembe kell venni, hogy a résztvevőknek elegendő időt kell biztosítani arra, hogy kérdéseket tehessenek fel, és hogy interakcióba léphessenek az oktatókkal és egymással. Figyelembe kell venni azt a tényt, hogy a felnőttképzésben a hosszú ülések kevésbé bizonyultak hatékonyak. Ezért gyakori szüneteket vagy a tanítási stílus megváltoztatását kell bevezetni a műhelymunkában.

➤ Az egyes egységekre vonatkozó indikatív időbeosztást a jelen oktatói kézikönyv IV. része tartalmazza.

Az edző profilja

A tréningműhely sikeréhez elengedhetetlen az oktatók kiválasztása. Bizonyított, hogy a résztvevőkkel azonos szakmai háttérrel rendelkező oktatók általában jobban megértik a résztvevők képzési igényeit, és hatékonyabban tudnak foglalkozni velük. Ezért a célcsoport összetétele olyan tényező, amelyet figyelembe kell venni a végrehajtó műhely oktatóinak kiválasztásakor.

Az is fontos, hogy az egyes egységekhez megfelelő oktatót találjunk. Azokban az egységekben, ahol a hangsúly a gyakorlati kérdéseken van, ideális lenne egy olyan gyakorló jogász, ügyvéd vagy bíró bevonása, aki személyes tapasztalattal rendelkezik a kérdésben. Ha az előadás középpontjában az információátadás vagy a fogalmak vagy a jog egy tágabb területének bemutatása áll, akkor egy akadémikus vagy egy megfelelő, akár tudományos háttérrel rendelkező politikai tisztviselő is jó választás lehet.

➤ Az egyes egységekhez legjobban illeszkedőnek tűnő edzői profilra vonatkozó konkrétabb információk a jelen edzői kézikönyv IV. részében található.

A szakmai képesítések mellett a megvalósító műhely minősége az egyes oktatók didaktikai kompetenciáitól és pedagógiai készségeitől is függ. Az oktatóknak nem csak ismeretekkel kell rendelkezniük, hanem képesnek kell lenniük arra is, hogy hatékonyan közvetítsék az információkat, segítsék a végfelhasználókat az új készségek fejlesztésében, és motiválják őket a képzés aktív követésére. A trénereknek világos és strukturált módon kell átadniuk a szükséges információkat, ki kell emelniük a résztvevők mindennapi munkája és a megvitatott kérdések közötti kapcsolatokat, meg kell őrizniük bizonyos rugalmasságot, hogy alkalmazkodni tudjanak a workshopon részt vevő végfelhasználók sajátos igényeihez és érdeklődési köréhez, amint azok nyilvánvalóvá válnak, valamint nyitottnak és bátorítónak kell lenniük a velük a foglalkozás során folytatott viták és eszmecserék során.

A potenciális oktatók ideális esetben olyan egyéb készségekkel is rendelkeznek, amelyeket figyelembe kell venni, mint például az oktatók nyelvtudása (nemzetközi workshopok esetén) és az informatikai termékek ismerete; a technológia használata a képzés legalább bizonyos részeiben szükséges, még akkor is, ha a képzés személyesen történik (informatikai tréningek, PowerPoint vagy más audiovizuális anyagok használata, e-learning kurzus stb.).

A műhely sikeres megvalósítása és a résztvevők képzési igényeinek jobb kielégítése érdekében törekedni kell az oktatók némi változatosságára. Az előadók szakmai háttere, neme és (a határokon átnyúló képzéssel összefüggésben) nemzetisége közötti változatosság gazdagítaná az eseményt, mivel eltérő nézőpontokat kínálna a témákhoz, eltérő oktatási módszereket alkalmazna, és biztosítaná a hulladékjog átfogóbb elemzését.

Végül, bár nem mindig könnyű felmérni, a potenciális tréner személyes motivációja is megfontolandó tényező lehet. A képzési modulon alapuló műhelymunka megvalósításához jelentős rugalmasságot és elkötelezettséget, valamint a végfelhasználókkal való interakcióra való hajlandóságot várnak el az oktatóktól. Olyan szakértők bevonása, akik érdekeltek a projektben és készek a sikeres eredmény érdekében szükséges erőfeszítéseket tenni, hozzáadott értéket jelentene a workshophoz, miközben tovább motiválná a résztvevőket.

A workshop-oktatók kiválasztásának kritériumai:

- Jó ismeretek és szakértelem az egyes alülések témájában és célkitűzéseiben.
- Didaktikai kompetenciák és pedagógiai készségek
- Nyelvi és informatikai ismeretek
- A workshop résztvevőinek szakmai hátteréhez hasonló szakmai háttér
- Sokszínűség az oktatók csoportjában
- Motiváció

Tanítási módszerek

Előadás jellegű bemutató

A nagy mennyiségű információ korlátozott idő alatt történő átadásának optimális módszere a plenáris ülésen tartott, előadás jellegű prezentáció. Ez a módszer biztosítja az oktató számára a szükséges időt és rugalmasságot ahhoz, hogy az alülések tartalmát saját belátása szerint strukturálja és ismertesse.

Az előadás során olyan segédanyagokat kell használni, mint például vázlatok, PowerPoint vagy más prezentációs eszközök. Ez nem csak lehetővé tenné a résztvevők számára az előadás jobb követését, hanem egyúttal referenciadokumentumot is jelentene a jövőre nézve, amennyiben a végfelhasználók vissza kívánják ismételni az alülések fő kérdéseit.

A workshop egyik célja, hogy a résztvevők megismerkedjenek a hatályos jogszabályokkal. Ebben az összefüggésben az előadás során végig hivatkozni kell a felhasználói csomagban szereplő anyagra, és a résztvevőket arra kell ösztönözni, hogy nézzék át a jogszabályokat, azonosítsák a rendelkezéseket, és jobban megértsék azok szerkezetét és alkalmazhatóságát.

Az előadás gyakorlati példákkal való gazdagítása szintén az elmélet és a gyakorlat közötti kapcsolat hangsúlyozásának és a különböző jogi eszközök alkalmazásának jobb szemléltetésének

eszköze lehet. Az oktatók rövid feladatokat vagy kérdéseket is megfogalmazhatnak, amelyeken a résztvevőknek el kellene gondolkodniuk és meg kellene vitatniuk a válaszadás előtt. Az oktatók így nemcsak a csoporton belüli párbeszéd légkörét teremtenék meg, hanem azt is értékelnék, hogy a fogalmak megfelelően kerültek-e elmagyarázásra.

Minden esetben időt kell biztosítani a megbeszélésekre vagy a kérdés-felelet órákra, hogy a végfelhasználók felvilágosítást vagy további információkat kérhessenek. Az egyes előadások tartalmától és felépítésétől függően a kérdéseket fel lehet tenni az előadás során vagy az azt követő, a tréner vagy a műhelyvezető által moderált vitaülésen.

Bár a személyes bemutatón a kulcsszerepet a tréner játssza, a végfelhasználókat is ösztönözni kell arra, hogy aktívan vegyenek részt a különböző alüléseken. A résztvevők nemcsak a képzés nyújtásából tanulnak, hanem abból is, hogy olyan kérdéseket és problémákat hallanak, amelyekkel még nem szembesültek. Ezért fontos, hogy a workshopon részt vevő valamennyi végfelhasználót bátorítsák, és elég kényelmesnek érezzék magukat ahhoz, hogy megosszák gondolataikat és ötleteiket, és hozzájáruljanak saját tapasztalataikkal. Ez az elem különösen fontos a nemzetközi munkaértekezleteken, ahol a résztvevőknek lehetőségük van arra, hogy az uniós környezetvédelmi jog más tagállamokban történő alkalmazásáról szóló információkkal bővítsék ismereteiket, és tanuljanak egymástól.

Workshop esettanulmányok

A képzés célja a környezetvédelmi jog általános uniós szempontjairól és kereteiről szóló tájékoztatáson túl az is, hogy a résztvevők gyakorlati tapasztalatokat szerezzenek a kapcsolódó ügyek sajátosságairól.

Annak érdekében, hogy még inkább kiemeljük a különleges figyelmet igénylő kérdéseket, és a résztvevőknek lehetőségük legyen speciális készségek fejlesztésére, fontos, hogy a képzésnek ebben a részében a résztvevők is részt vegyenek. Ezért az egyes tematikus egységeket speciálisan kialakított műhelyes esettanulmányok egészítik ki. A módszer további előnye, hogy az esettanulmány elkészítése interaktív tanulási módot jelent. A személyes előadások meghallgatása vagy a háttéranyagok elolvasása után a résztvevők értékelnék a prezentációs technika megváltoztatását.

- Munkacsoportokban készített esettanulmányok

A műhelygyakorlatok során a résztvevőknek lehetőségük lesz arra, hogy készségeiket és ismereteiket felhasználva esettanulmányokat oldjanak meg i. a levegőminőségi irányelv főbb rendelkezéseivel, valamint ii. a polgárok és a nem kormányzati szervezetek igazságszolgáltatáshoz való hozzáféréssel kapcsolatban a levegőminőséggel kapcsolatos ügyekben.

A feladat szervezési szempontjairól a tréner rövid bevezetőt ad a résztvevőknek, a plenáris ülésen a következő kérdések és válaszok keretében: milyen kérdéseket kell megvitatni a csoportokban, milyen eredményekre kell törekedni, és milyen eredményeket kell bemutatni a megbeszélések után következő plenáris ülésen.

A résztvevőket ezt követően kisebb munkacsoportokra kell osztani, és mindegyikük számára munkaterületet kell biztosítani. A kisebb csoportokban való munka jelentős előnyökkel jár a résztvevők számára: az esettanulmányokra való összpontosítás lehetősége lehetővé teszi számukra, hogy konkrét esetekre alkalmazva elmélyítsék a nemrég megszerzett ismereteiket. Ez megközelíti a valós élet forgatókönyvét, és értékes tapasztalatot jelenthet a jövőre nézve. A munkacsoportos forma lehetővé teszi, hogy minden résztvevő aktívan részt vegyen a vitában, és fejlessze kommunikációs készségét.

Mivel a gyakorlat egyik fő célja a végfelhasználók közötti véleménycsere, fontos, hogy a munkaértekezlet vezetője a résztvevőket a munkacsoportokba ossza be, hogy támogassa ezt a kölcsönhatást: a nemzetközi végrehajtási munkaértekezleteken, és amennyiben a résztvevők munkanyelve lehetővé teszi, a munkacsoportokba különböző tagállamokból vagy különböző jogi hagyományokkal rendelkező joghatóságokból származó végfelhasználókat kell bevonni. Ha a munkaértekezletet nemzeti igazságügyi képzésként szervezik, a különböző bíróságok bíráit fel lehet kérni a közös munkára. Az ügy megoldása mellett ez a sokszínűség lehetővé tenné a résztvevők számára, hogy jobb betekintést nyerjenek abba, hogyan kezelik a kérdéseket, és hogyan alkalmazzák az érintett uniós jogszabályokat egy másik országban, egy másik jogi szakma, egy másik város vagy bíróság által.

➤ Mivel a képzési modult végrehajtó műhelymunkákhoz két esettanulmányt javasolnak, a résztvevők interaktivitásának további fokozását a munkacsoportok összetételének megváltoztatása jelentené az egyes gyakorlatokban.

A tréner az esettanulmány bevezető részében a feladat egyes részeinek pontos időbeosztását határozza meg. A rendelkezésre álló idő függvényében a trénernek az egyes gyakorlatokat koordinálva el kell döntenie, hogy minden munkacsoportnak az összes esettanulmánnyal kell-e foglalkoznia, vagy egyes esettanulmányokat különböző csoportoknak kell kiosztani annak érdekében, hogy a végfelhasználók minden kérdést alaposan megvizsgálhassanak.

A munkacsoportok felállítását követően meg kell szervezniük magukat, ki kell dolgozniuk egy munkamódszert, és meg kell határozniuk, hogy a csoport mely tagja(i) lesz(nek) felelős(ek) a megbeszélések következtetéseihez a többi végfelhasználónak történő jelentéséért. A gyakorlatot vezető trénernek bizonyos mértékig jelen kell lennie és követnie kell az egyes csoportok interakcióit, tanácsokat kell adnia az időbeosztással kapcsolatban, rendelkezésre kell állnia a kérdések tisztázására és megválaszolására, és készen kell állnia arra, hogy segítsen a résztvevőknek, ha nagyobb nehézségekkel szembesülnek, vagy ha a vita kisiklik. Ha a workshop más témáinak oktatói is jelen vannak, ők is bekapcsolódhatnak a kiválasztott kisebb csoport megbeszélésébe, hogy figyelemmel kísérjék a vitát és segítsenek a témával kapcsolatban.

Amikor minden csoport befejezte a munkáját, a résztvevők térjenek vissza a plenáris ülésterembe, hogy megvitassák a következtetéseiket. Ez lehetővé teszi számukra, hogy összehasonlítsák megoldásaikat az esettanulmányok jellemzőivel, további ötleteket kapjanak a többi csoportban dolgozó kollégáiktól, és bővítsék a témával kapcsolatos ismereteiket.

A záróbeszélgetés céljainak elérése érdekében fontos, hogy minden csoport felszólaljon és bemutassa munkájának eredményeit. A leghatékonyabb lenne, ha egyszerre egy-egy esetet

vitatnánk meg, felkérnénk az egyik csoport előadóját, hogy ismertesse következtetéseit és a vita főbb elemeit, majd a többi csoport végfelhasználóitól további észrevételeket, eltérő véleményeket stb. kérnénk. Végezetül a trénernek össze kell foglalnia a megbeszélés során felvetett főbb pontokat, és saját visszajelzést kell adnia, hogy a résztvevők megerősíthessék, sikeresen kezelték-e az esetet, vagy van-e még mit javítani rajta.

- IT-támogatott tanulás

Az informatikával támogatott tanulás növelheti a képzés hatékonyságát, és lehetőséget adhat a végfelhasználóknak arra, hogy az internet nyújtotta lehetőségek kihasználásával gyakorlati tapasztalatokat szerezzenek az általános környezetvédelmi joggal kapcsolatos kérdésekben. Így a végfelhasználók megismerkedhetnek a területet érintő különböző uniós honlapokkal (például az E-Justice Portal, az EJTN honlapja, az Eur-Lex, a Kúria honlapja, az ECLI stb.), ahol további információkat és tanácsokat szerezhetnek a workshop által érintett uniós eszközök alkalmazásával kapcsolatban. E weboldalak hatékony használatával a résztvevők aktívan megtanulják, hogyan találják meg a vonatkozó jogi szövegeket és eseteket, és segítséget kapnak a gyakorlati problémákra, amelyekkel az uniós jog alkalmazása során ezen a területen szembesülhetnek.

Dokumentumok

A képzési műhelyen rendelkezésre bocsátandó dokumentumok a felhasználói csomag tartalmából állnak. A felhasználói csomag különösen a következőket tartalmazza:

- kevert e-learning anyag;
- műhelyolvasó;
- háttérdokumentáció készlet;
- workshop program;
- a résztvevők listája;
- az oktatók/előadók listája;
- Az oktatók önéletrajza;
- az előadók hozzájárulása;
- értékelőlap.

III. Felhasználói csomag: a képzési modul különböző elemeinek funkciója

Bevezetés

A "felhasználói csomag" kifejezés azt a teljes anyaghalmazt jelenti, amelyet a végrehajtási workshop résztvevői rendelkezésére bocsátanak. Ez főként a kevert e-learning anyagból, képzési anyagokból (kapcsolódó nyomtatott jogi dokumentumok, a témával kapcsolatos jogi eszközök bibliográfiájának online forrásaira mutató linkek egy USB-sticken, oktatói hozzájárulások és esettanulmányok), valamint olyan támogató dokumentumokból áll, mint a műhelyprogram, a résztvevők listája, a műhelyértékelő űrlapok stb.

Természetesen a workshop szervezőinek és oktatóinak belátása szerint a rendelkezésre bocsátott anyagokat az általuk legmegfelelőbbnek ítélt módon használják fel, és szükség esetén további dokumentumokat is csatolnak. A levegőminőséggel kapcsolatos uniós jogszabályokról és a tiszta levegőhöz való jogról - Fókuszban az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés - szülő képzéshez szükséges valamennyi kulcsfontosságú uniós jogi eszköz már a felhasználói csomag részét képezi, de mivel azonban a végrehajtó műhelytalálkozókat egy adott témakörre összpontosítva lehet felépíteni, további anyagok is hasznosak lehetnek.

A felhasználói csomagban szereplő anyagokat elsősorban elektronikus formában lehet és kell biztosítani, akár USB-stick segítségével, akár úgy, hogy a tartalom online elérhetővé válik, és a műhely minden résztvevője hozzáférhet hozzá. Ha a műhelytalálkozót szemtől-szemben valósítják meg, akkor az olyan anyagokat, amelyekre a műhelytalálkozó során rendszeresen hivatkozni kell, vagy amelyek megkönnyítik az eljárás követését, nyomtatott formában kell rendelkezésre bocsátani, hogy a rendezvény során könnyebben lehessen rájuk hivatkozni:

- workshop program;
- a résztvevők listája;
- az oktatók/előadók listája;
- az oktatók hozzájárulása;
- az elemzendő jogi aktusok nyomtatott szövegei;
- esettanulmányok;
- értékelő űrlapok.

➤ Az egyes egységeket kísérő anyagok bemutatásakor különbséget kell tenni a nyomtatott formában benyújtandó "szükséges anyagok" és az elektronikus dokumentációban feltüntetendő "kiegészítő anyagok" között.

Vegyes e-learning

A képzési modul úgy lett felépítve, hogy a "kevert tanulás" mint módszertani megközelítés szerepeljen benne, mivel a végrehajtási műhelyek során a személyes képzés interaktivitását ötvözi az e-learning anyagok által biztosított rugalmassággal. Mivel az e-learning anyag különböző funkciókkal rendelkezik, és a műhelymunkák résztvevői a tanulási folyamat több szakaszában is használhatják, fontos, hogy különböző alkalmakkor férjenek hozzá: a műhelymunkák végrehajtása előtt, hogy felkészüljenek a találkozóra, a végrehajtás közben, hogy az oktatók segítségével a lehető legjobban ki tudják használni a rendelkezésre álló anyagot, és a

műhelymunkát követően, mint referenciapont, ahol a levegőminőségre vonatkozó uniós jogszabályokkal és a tiszta levegőhöz való joggal kapcsolatos információkat találunk.

Ennek az e-tananyagának az a fő funkciója, hogy a végfelhasználókat megismertesse a levegőminőségre vonatkozó uniós jogszabályok és a tiszta levegőhöz való jog különböző aspektusaira vonatkozó jogi témákkal. Nevezetesen a levegőszennyezés tudományos és technikai aspektusai, a levegőminőségi irányelv (AQD) céljai és fő elemei, az AQD-ben szereplő határértékek és célértékek, a levegőminőséggel kapcsolatos peres eljárások, az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés és a tiszta levegővel kapcsolatos ügyek az EU-ban, az EUB vonatkozó ítélkezési gyakorlata és az előzetes döntéshozatali eljárás.

Ez magában foglalja:

- A workshop során elemzett főbb nemzetközi, uniós és nemzeti jogi eszközök, valamint esetjog, amelyeket a résztvevőknek a tanfolyam előtt át kell nézniük, valamint a megfelelő kvíz, amellyel tesztelhetik tudásukat. A cél nem az, hogy helyettesítse az e témákkal foglalkozó műhelyfoglalkozásokat, hanem az, hogy kiegészítse azokat, biztosítva, hogy minden résztvevőnek közös alapszintű ismeretei legyenek a tanfolyam megkezdése előtt, és a műhelyfoglalkozásokon a lehető legtöbbet tudjanak profitálni a kérdések tisztázására szolgáló vitákból.
- Hozzáférés a jogi eszközök bibliográfiájához és más releváns forrásanyagokhoz, amelyekre a résztvevők bármikor hivatkozhatnak.
- Hozzáférés a képzési modul e-learning változatának fennmaradó részéhez, amelyet a workshop után a résztvevők a képzési anyagok mellett felrissítésként és kollégáikkal való újrafelhasználásra is használhatnak.

A résztvevők kiválasztása után tájékoztatást kell kapniuk arról, hogy hogyan férhetnek hozzá az e-learning anyaghoz, és arra kell őket ösztönözni, hogy a workshop végrehajtása előtt 7-10 nappal nézzék át annak tartalmát. Így lehetőségük lesz felrissíteni vagy elsajátítani néhány alapismeretet, és jobban felkészülhetnek a műhelyprogramra.

Háttérdokumentáció

A képzési anyagok tartalmának nagy részét jogi szövegek teszik ki: nemzetközi egyezmények, szerződéses cikkek, rendeletek, irányelvek, az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlata stb. képezik majd a workshopon történő elemzés háttérét. Az elektronikus dokumentációnak tartalmaznia kell az összes háttérdokumentum átfogó gyűjteményét, amelyre a workshop befejezése után is lehet hivatkozni. A résztvevők valószínűleg visszatérnek ezekhez a szövegekhez, hogy felrissítsék memóriájukat, megtaláljanak egy adott rendelkezést vagy ítéletet, és útmutatást vagy inspirációt keressenek, ha később szembesülnek egy, a témával kapcsolatos esettel. Ez a formátum elősegítheti az anyag könnyű továbbterjesztését is, amelyet a workshop résztvevői kérésre továbbíthatnak kollégáiknak.

A jogi szövegeken kívül az elektronikus dokumentációban háttéranyagként az online adatbázisokra, eszközökre és forrásokra, például az e-justice portálra, az Eur-Lexre, a Curia-ra, az ECLI-re és más hasonló honlapokra mutató linkeket is fel kell tüntetni.

- A felhasználói csomag ezen részébe beépítendő konkrét anyagokra vonatkozó javaslatokat a workshop egyes ülésai elemzésének d) része tartalmazza.

Az anyagot a műhely nyelvén kell rendelkezésre bocsátani. A nemzetközi workshopok szervezésekor az uniós adatbázisokra (például <http://eur-lex.europa.eu/> vagy <http://curia.europa.eu/>) mutató linkeket is be lehetne építeni, hogy a végfelhasználók az általuk választott nyelven is hozzáférhessenek az uniós jogi szövegekhez. Az elektronikus dokumentációban való feltüntetésük mellett ajánlott a műhelymunka során feltétlenül szükséges néhány dokumentum nyomtatott formában történő rendelkezésre bocsátása. Ha a végfelhasználók gyorsan meg tudnának találni egy rendelkezést, láthatnák a jogi eszköz szerkezetét, jegyzeteket tudnának készíteni stb.

Műhelygyakorlatok anyaga

A "Levegőminőségre vonatkozó uniós jogszabályok és a tiszta levegőhöz való jog" című képzési modul végrehajtó munkaértekezletekhez három műhelygyakorlatot javasolunk. Ezek közül kettő esettanulmányok alapján épül fel. A workshopok esettanulmányait támogató előkészítő anyagokat, például a megvitatandó különböző esetek feladatait vagy az esetek megoldásához szükséges további jogi szövegeket a résztvevők számára nyomtatott formában kell biztosítani a workshop során. A harmadik egy kerekasztal-beszélgetés, amely a résztvevők által a műhely első napjaiban megválaszolt felmérésen alapul.

Az oktató hozzájárulása

A háttérdokumentumokon kívül minden alkalommal, amikor "Az EU levegőminőségi jogszabályai és a tiszta levegőhöz való jog - középpontban az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés" című végrehajtási workshopot szerveznek, a résztvevő oktatókat fel kell kérni, hogy készítsék el saját segédanyagukat PowerPoint prezentáció, vázlat, jegyzet vagy előadásuk teljes szövege formájában. Az oktatóknak szabadon kell felépíteniük az előadásaikat alátámasztó anyagokat. A fő cél az lenne, hogy a workshopon részt vevő végfelhasználók jobban követhessék az előadást, és ezért különös hangsúlyt kell fektetni a világos szerkezet kialakítására.

Az oktatóknak azt is javasoljuk, hogy jól megfontolt számú diával készüljenek, és hagyjanak időt a kérdésekre és válaszokra az előadás során, vagy ha nem tervezett vita alakul ki.

Az oktatói hozzájárulások referenciadokumentumként is felhasználhatók a téma főbb pontjainak meghatározásához.

A felszólalók hozzájárulásait ezenfelül a felhasználói csomagban is fel kell tüntetni. Ezeket nyomtatott formában is be kell illeszteni a dokumentációs csomagba.

- Az előadások valamilyen írásos alátámasztása mindig ajánlott, és ezért mindig a "szükséges dokumentumok" között szerepel. Különösen a PowerPoint prezentáció vázlata, amely tükrözi az alulések felépítését, lehetővé teszi a résztvevők számára, hogy jobban megértsék a szerkezetet és kövessék az előadást.

További dokumentumok

A képzési anyagon kívül a résztvevők rendelkezésére kell bocsátani számos, a workshop szervezését támogató dokumentumot. Ezek a műhelymunka során azonnali és folyamatos használatra lennének alkalmasak, ezért nyomtatott formában is rendelkezésre kell bocsátani őket.

A véglegesített műhelyprogramot a képzés elején kell rendelkezésre bocsátani, hogy a résztvevők ennek megfelelően tervezhessenek, és jobban megértsék a képzés menetét. Meg kell adni a workshop összes résztvevőjének listáját, ami megkönnyíti a workshopon részt vevő végfelhasználók közötti interakciót. Továbbá bizonyos elérhetőségi adatok (szakmai beosztás és postacím) megadásával a résztvevőknek lehetőségük nyílik a kapcsolattartásra a workshop befejezése után is. Végezetül a műhelymunka azonnali értékelése érdekében ki kell osztani egy kérdőívet, amely a résztvevők visszajelzését kéri a műhelymunka tartalmáról, szervezési jellemzőiről és általános hatékonyságáról.

IV. A workshop szervezése és megvalósítása: struktúra, tartalom és módszertan

A "Levegőminőségre vonatkozó uniós és nemzeti jogszabályok és a tiszta levegőhöz való jog - középpontban az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés" című képzési modul és a hozzá tartozó végrehajtási műhelymunkacsoport számára tematikus egységekből álló struktúrát javasolunk. A végleges struktúráról azonban a végfelhasználók előzetes ismereteinek és a képzési prioritásoknak a figyelembevételével kell dönten.

A helyszín meghatározása

- 1. egység: Bevezetés a tiszta levegőt érintő uniós politikák keretébe

A levegőminőségre vonatkozó főbb uniós és nemzeti jogszabályok áttekintése

- 2. egység: Levegőminőségi irányelv (AQD)
- egység: Nemzeti kibocsátási határértékekről szóló irányelv (NEC)
- 4. egység: A levegőminőségre vonatkozó jogszabályok a nemzeti jogban

A levegőminőségi irányelvvel kapcsolatos konkrét kérdések

- egység: Levegőminőségi terv elfogadása az AQD 23. cikke szerint
- 6. egység: Esettanulmány a levegőminőségi irányelv (AQD) főbb rendelkezéseiről

Hozzáférés az igazságszolgáltatáshoz környezetvédelmi ügyekben - A légszennyezésre összpontosítva

- 7. egység: Az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés az EU-n belül a levegőminőséggel kapcsolatos ügyekben (két rész)
- 8. egység: A tiszta levegőhöz való jog a nemzeti bíróságok előtt - Az adott tagállamra összpontosítva
- 9. egység: Esettanulmány a polgárok és a nem kormányzati szervezetek igazságszolgáltatáshoz való hozzáféréséről a levegőminőséggel kapcsolatos ügyekben

Nemzeti szintű végrehajtás

- 10. egység: Mi a nemzeti bíró szerepe a levegőminőségi perekben? - előzetes hivatkozás

A helyszín meghatározása

A tartalom rövid leírása

A workshopot mindig a résztvevők üdvözlésével, valamint a program tartalmának rövid bemutatásával és magyarázatával, a workshop szervezésével és lebonyolításával kell kezdeni.

Általános célkitűzések

Ennek az első ülésnek a fő célja, hogy üdvözlje az oktatókat és a résztvevőket a workshopon, hogy a képzés kereteire való emlékeztetés révén megteremtse a terepet, és hogy ösztönözze az interakciót és az aktív részvételt a tanfolyamon.

Konkrét tanulási pontok

A workshop szervezőinek bemutatkozása

A köszöntő ülésen bemutatják a workshop képzési vezetőjét, aki a program tartalmának sikeres végrehajtásáért, az előadások levezetéséért, a kérdések és válaszok kezeléséért, a gyakorlati gyakorlatok megszervezéséért és végrehajtásáért, valamint az *ad hoc* kérdések kezeléséért felel a workshop teljes időtartama alatt. A képzésvezető munkáját segítheti a munkaértekezlet igazságügyi képzési tanácsadója, aki ideális esetben a téma szakértője (bíró, jogász vagy egyetemi oktató), és aki általában a kezdetektől részt vesz a munkaértekezlet anyagának előkészítésében (a program felépítésének meghatározása, az egyes előadások és a gyakorlati gyakorlatok tartalmának összeállítása, az összes előkészített előadás ellenőrzése annak érdekében, hogy az anyagok ne ismételjék egymást, és szükség esetén a munkaértekezlet végrehajtásában is segít).

A résztvevők és az oktatók bemutatkozása

A nyitóülést arra is fel kell használni, hogy a résztvevők bemutatkozhassanak, ismertethessék nemzeti és szakmai hátterüket, és ismertessék a műhelymunkával kapcsolatos elvárásaikat. Ily módon a végfelhasználók megismerkednek a csoport megszólításával, ami megkönnyítheti aktív részvételüket a következő üléseken, és egy kicsit jobban megismerhetik kollégáik hátterét is. Az oktatók és a résztvevők tudatosítása arról, hogy mely nemzetiségek és szakmai csoportok képviseltetik magukat a workshopon, nagy jelentőséggel bírhat a megbeszélések során, és előnyt jelenthet a hatékony információ- és tapasztalatcsere biztosításában. Az a lehetőség, hogy a résztvevők megismerhetik, milyen tapasztalatokat hoznak magukkal a képzésre, és hogy mit szeretnének elsősorban elérni a részvételükkel, segíthet a műhely vezetőjének abban, hogy a programot jobban hozzáigazítsa a résztvevők sajátos igényeihez, bizonyos szempontok hangsúlyozásával, a különböző alülések időbeosztásának kiigazításával stb.

- Ezt úgy lehet elérni, hogy a résztvevőket felkérjük, hogy tegyenek fel egy olyan kulcskérdést, amelynek megoldását várják a workshop során, vagy jelezzék, hogy melyik elem miatt jelentkeztek a workshopra.

A workshop programjának bemutatása

A workshop elején ismertetni kell a programot, a tárgykört és a célkitűzéseket. Meg kell jelölni az egyes egységek fókuszát, és hangsúlyozni kell a résztvevők várható hozzájárulását a program egyes részeihez. Fontos, hogy a végfelhasználók tisztában legyenek az egyes egységek céljával és a műhelyprogram menetével, hogy jobban tudják követni a megbeszéléseket, és ne hagyják ki a lehetőséget a kérdések felvetésére vagy a félreértések tisztázására.

A képzési anyag bemutatása

A nyitóülés egyben lehetőséget nyújt a felhasználói csomagban szereplő anyagok bemutatására és funkciójának ismertetésére, hogy a végfelhasználók a műhely során végig használhassák azokat. Ismertetni kell az elektronikus dokumentáció tartalmát (az összes kapcsolódó jogi szöveg, az online forrásokra mutató linkek, az esettanulmányok megoldási javaslati stb.), és magyarázatot kell adni azokra a dokumentumokra, amelyeket a résztvevők számára nyomtatott formában bocsátottak rendelkezésre, hogy a műhely során hivatkozhasanak rájuk (pl. az oktatók előadásai és vázlatai, a legfontosabb jogi szövegek, a műhelygyakorlatok esettanulmányai, olyan dokumentumok, mint a résztvevők listája, a műhelyértékelési eszközök stb.)

A workshop szervezési szempontjainak bemutatása

Ezen túlmenően a műhely minden logisztikai szempontját ismertetjük. Megmutatjuk a workshop során a különböző ülések, a gyakorlatok, valamint az ebéd- és kávészünetek helyszíneit, a számítógépek, a Wi-Fi, a könyvtár, az üzleti állomás stb. használatának lehetőségét, és tájékoztatást adunk a szervezett ebédekről és vacsorákról. Itt fontos biztosítani, hogy a végfelhasználókat emlékeztessék a workshopon való részvételük megkönnyítése érdekében hozott valamennyi intézkedésre, valamint a közös tevékenységek fontosságára, amelyek lehetővé teszik a kevésbé formális interakciót az oktatók és a résztvevők között.

Módszertan

Amíg a résztvevők a plenáris ülésen vannak, mindenki bemutatkozhat. A műhely programját a műhely képzési vezetője ismerteti.

A résztvevők és az oktatók üdvözlése után lehetőséget kapnak arra, hogy bemutatkozzanak, és kifejtsék a műhelymunkával kapcsolatos elvárásaikat. Ez már a kezdetektől fogva javítja a műhely hangulatát, ami kulcsfontosságú a műhely sikeréhez. A résztvevők nagyobb valószínűséggel lesznek aktívak a rendezvény során, ha ismerik kollégáik hátterét.

Továbbá ismertetésre kerül a workshop vázlata és fő célkitűzései. Ez a bevezető tartalmazza a programmal és a logisztikával kapcsolatos információkat (pl. milyen termek állnak majd a résztvevők rendelkezésére a workshop ideje alatt, könyvtár, számítógépek és Wi-Fi elérhetősége, kávészünetek és étkezések, esti program). A műhely vezetője egy "jégtörő" gyakorlatot is javasolhat.

Időtartam

A megnyitó ülésre szánt idő a workshopon részt vevő résztvevők számától függ. Tekintettel arra, hogy a workshop ideális esetben 20-30 résztvevőt foglal magában, a nyitóülésnek körülbelül 30 percig kell tartania, hogy elegendő idő álljon rendelkezésre valamennyi oktató és résztvevő bemutatkozására, valamint az eseményre vonatkozó valamennyi szükséges információ átadására.

Dokumentáció

Szükséges anyagok (nyomtatott formában az ülésen rendelkezésre bocsátandó):

01	A workshop programjának végleges változata
02	Az oktatók listája
03	Az oktatók önéletrajza
04	A résztvevők listája

A képzésvezetőnek ebben az egységben be kell mutatnia a teljes felhasználói csomagot, beleértve az elektronikus dokumentációt is, hogy a résztvevők megismerjék a csomag összes különböző funkcióját.

Az tréner profilja

A megnyitó ülést plenáris ülésen tartják, és azt a képzésvezető, a műhelymunka egységes irányításáért felelős személy vagy az igazságügyi képzési tanácsadó koordinálja. Többletértéket jelentene, ha a "műhelyvezető" szerepét a műhely szervezéséért felelős személyre bíznák. Ő lenne a legalkalmasabb arra, hogy bemutassa a program felépítését és fő célkitűzéseit, miután meghozta az összes kapcsolódó döntést, és a képzés egyes jellemzőit másokkal szemben előnyben részesítette.

1. egység: Bevezetés a tiszta levegőt érintő uniós politikák keretébe

A tartalom és az általános célkitűzések rövid leírása

Az előadás általános célja, hogy átfogó áttekintést adjon a levegőminőséggel kapcsolatos különböző jogi eszközökről az EU jogrendszerében. A hangsúlyt a levegőminőségi irányelvekre helyezzük, de ezt a következő egységben részletesen tárgyaljuk. Az előadás az európai Green Deal és a nulla szennyezőanyag-kibocsátásra irányuló törekvés áttekintésével kezdődik, a tiszta levegővel kapcsolatos szakpolitikák kontextusba helyezésével. Ezt követően röviden ismertetésre kerülnek a tiszta levegőt érintő konkrét uniós jogszabályok: A környezeti levegő minőségéről szóló irányelvek és a nemzeti kibocsátáscsökkentési kötelezettségvállalásokról szóló irányelv. Az egység a tiszta levegővel kapcsolatos politikák "alkalmassági ellenőrzésével" és felülvizsgálatával, valamint a következő elérendő mérföldkövek előrejelzésével zárul.

Konkrét tanulási pontok

- Az európai Green Deal és a zéró szennyezés elleni törekvések
- A tiszta levegőre vonatkozó uniós jogszabályok áttekintése:
  - A környezeti levegő minőségéről szóló irányelvek
  - Nemzeti kibocsátáscsökkentési kötelezettségekről szóló irányelv
- A környezeti levegő minőségéről szóló irányelvek alkalmassági ellenőrzése
- A környezeti levegő minőségéről szóló irányelvek felülvizsgálata

Módszertan

Ezt az egységet plenáris ülésen, online vagy személyesen, kérdések és vita formájában, frontális előadás formájában kell tartani.

Időkeret

Az erre az egységre szánt időnek körülbelül 45 percnak kell lennie, de úgy kell megszervezni, hogy maradjon idő kérdésekre és megbeszélésekre.

Dokumentáció

Szükséges anyagok (nyomtatott formában az ülésen rendelkezésre bocsátandó):

01	PowerPoint prezentáció: "Bevezetés az EU tiszta levegő politikájába"
02	Európai Zöld Megállapodás
03	A 2015/1480/EU bizottsági irányelvvel módosított 2008/50/EK irányelv a környezeti levegő minőségéről és a tisztább levegőt Európáért.

04	A 219/2009/EK rendelettel és az (EU) 2015/1480 bizottsági irányelvvel módosított, a környezeti levegőben lévő arzénről, kadmiumról, higanyról, nikkellről és policiklusos aromás szénhidrogénekről szóló 2004/107/EK irányelv.
05	A nemzeti kibocsátáscsökkentési kötelezettségekről szóló irányelv (az egyes légköri szennyező anyagok nemzeti kibocsátásának csökkentéséről, a 2003/35/EK irányelv módosításáról és a 2001/81/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló (EU) 2016/2284 irányelv

Az tréner profilja

Az ideális előadó az Európai Bizottság e területen jártas képviselője.

2. egység: Levegőminőségi irányelv (AQD)

A tartalom és az általános célkitűzések rövid leírása

Az előadás általános célja, hogy alapos ismereteket nyújtson a levegőminőségi irányelvről, annak keletkezéséről és fejlődéséről, főbb célkitűzéseiről, fő jellemzőiről és más uniós jogszabályokkal való kapcsolatairól. Így az előadás összefüggéseket és alapvető mechanizmusokat, történelmi szakaszokat és a vonatkozó uniós jogszabályok összefüggéseit ismerteti, valamint rámutat néhány releváns problémára, például a nyomon követésre és a határértékekre/célértékekre.

Konkrét tanulási pontok

- A levegőminőséggel kapcsolatos különböző uniós jogi megközelítések
- Az AQD alapvető mechanizmusa
- A levegőminőség védelmének történelmi szakaszai és összefüggései az EU-ban
- A levegőminőségre vonatkozó uniós jogszabályok
- Az emberi egészség védelmét szolgáló határértékek áttekintése (az AQD 13. cikke és XI. melléklete)
- Válogatott kérdések
  - A levegő minőségének ellenőrzése
  - Határértékek
  - Célértékek
  - Levegőminőség és a projektek engedélyezése
- Joggyakorlat

Módszertan

Ezt az egységet plenáris ülésen, online vagy személyesen, frontális előadás formájában kell megtartani. Ennek az egységnek a terjedelme nem nagy, de meglehetősen zavaró lehet a területen nem jártas bírák számára, különösen az egység rövid időtartama miatt. Ezért az előadónak inkább az alapelvekre és a különböző rendelkezések közötti összefüggésekre kellene összpontosítania, ahelyett, hogy szóról szóra felolvasná az uniós rendelkezések egyes részeit. Ajánlatos megkérdezni a hallgatóságtól, hogy a diákat helyesen értették-e, és még az előadás során is hagyni egy kis időt a hallgatóság kérdéseire és észrevételeire. Javasolt továbbá az esetjogot világosan bemutatni, hogy a hallgatóság megértse, hogyan kell alkalmazni a legfontosabb jellemzőket, különösen a vonatkozó problémákat.

Időkeret

Az erre az egységre szánt időnek körülbelül 60 percnak kell lennie, és időt kell hagyni a résztvevők kérdéseire és észrevételeire.

Dokumentáció

Szükséges anyagok (nyomtatott formában az ülésen rendelkezésre bocsátandó):

01	PowerPoint prezentáció: "A levegőminőségi irányelv általános áttekintése"
02	A környezeti levegő minőségéről szóló 2008/50/EK irányelv

Kiegészítő anyagok (az elektronikus dokumentációban (USB-stick)):

	Uniós jogszabályok és dokumentumok
01	Az ipari kibocsátásokról szóló 2010/75/EK irányelv
02	A környezeti hatásvizsgálatról szóló 2011/92 irányelv
03	80/779/EGK irányelv a levegőminőségi határértékekről és irányértékekről a kén-dioxidra és a szálló porra vonatkozóan
04	82/884/EGK irányelv a levegőben lévő ólomra vonatkozó határértékekről
05	85/203/EGK irányelv a nitrogén-dioxidra vonatkozó levegőminőségi előírásokról
06	96/62/EK irányelv a környezeti levegő minőségének vizsgálatáról és kezeléséről
07	1999/30/EK irányelv a környezeti levegőben lévő kén-dioxid, nitrogén-dioxid, nitrogén-oxidok, szálló por és ólom határértékeiről
08	2000/69/EK irányelv a környezeti levegőben lévő benzol és szén-monoxid határértékeiről
09	2002/3/EK irányelv a környezeti levegőben lévő ózonról
10	2004/107/EK irányelv a környezeti levegőben lévő arzénról, kadmiumról, higanyról, nikkelről és policiklikus aromás szénhidrogénekről
11	A környezeti levegő minőségéről és a tisztább levegőről szóló 2008/50/EK irányelv a legtöbb irányelvet egységes szerkezetbe foglalja.
12	A Bizottság (EU) 2015/1480 irányelve a környezeti levegő minőségének vizsgálatára szolgáló referenciamódszerekre, az adatok hitelesítésére és a mintavételi pontok helyére vonatkozó szabályok megállapításáról szóló 2004/107/EK és 2008/50/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv több mellékletének módosításáról.
13	715/2007/EK rendelet a könnyű személygépkocsik és haszongépjárművek kibocsátásai tekintetében a gépjárművek típusjövahagyásáról
14	Az egyes légköri szennyező anyagok nemzeti kibocsátásának csökkentéséről szóló 2016/2284/EK irányelv

15	2001/42 irányelv a stratégiai környezeti vizsgálatról (tervek és programok)
	Joggyakorlat
16	C-375/21 - Sdruzhenie "Za Zemiata - Dostap Do Pravosadie" és mások
17	Stichting Natuur en Milieu és társai ügy (C-165/09-C-167/09)
18	C-177 - 179/19 P
19	T-339/16, T-352/16 és T-391/16, EU:T:2018:927.
20	C-635/18, EU:C:2021:437
21	C-404/13, EU:C:2014:2382, ClientEarth-ügy.
22	C-237/07, EU:C:2008:447, Janecek-ügy.
23	C-723/17, EU:C:2019:533, Craeynest-ügy.
24	C-174/21 - COM kontra Bulgária
25	C-635/18, EU:C:2021:437, COM kontra Németország
26	C-664/18, EU:C:2021:171, COM kontra Egyesült Királyság.
27	C-637/18, EU:C:2021:92, COM kontra Magyarország.
28	C-644/18, EU:C:2020:895, nagytanács, COM kontra Olaszország.
29	C-638/18, EU:C:2020:334, COM kontra Románia
30	C-636/18, EU:C:2019:900, COM kontra Franciaország
31	C-336/16, EU:C:2018:94, COM kontra Lengyelország
32	C-488/15, EU:C:2017:267, COM kontra Bulgária.
33	C-68/11, EU:C:2012:815, COM kontra Olaszország.
34	C-34/11, EU:C:2012:712, COM kontra Portugália.
35	C-479/10, EU:C:2011:287, COM kontra Svédország.

Az tréner profilja

Az ideális előadó olyan személy, aki ismeri az irányelv gyakorlati alkalmazását és az EUB vonatkozó ítélkezési gyakorlatát, akár az igazságszolgáltatásból, akár a tudományos életből.

egység: Nemzeti kibocsátási határértékekről szóló irányelv (NEC)

A tartalom és az általános célkitűzések rövid leírása

A tananyagegység célja, hogy alapos ismereteket nyújtson a nemzeti kibocsátási határértékekről szóló irányelvről, annak elfogadásáról és felülvizsgálatáról, főbb célkitűzéseiről és fő jellemzőiről, a 2020-as és 2030-as kötelezettségvállalásokról és a kapcsolódó programokról. Az előadás az irányelv elfogadásának történeti áttekintésével és a hozzá kapcsolódó mérföldkövek meghatározásával kezdődik. Ezt követően néhány adat bemutatása következik, valamint az, hogy 2010-ig és 2010-től hogyan alakultak a fejlemények, így a NECD felülvizsgálata is. Végül az előadás ismerteti a 2030-as célokat és a nemzeti légszennyezés-ellenőrzési programokat, ideális esetben bemutatva néhány kapcsolódó esetjogot is.

Konkrét tanulási pontok

- Az NEC-irányelv elfogadása és felülvizsgálata
  - Fő célkitűzések és fő jellemzők
- 2020-as és 2030-as kötelezettségvállalások
- Nemzeti légszennyezés-ellenőrzési programok
- Az EUB joggyakorlata az NEC-irányelvvel kapcsolatban

Módszertan

Ezt az egységet frontális előadásként, plenáris ülésen kell tartani, akár online, akár személyesen. Néhány fogalmi szempont kissé zavaros lehet, ezért az előadás során is időt kell hagyni a kérdésekre és a vitára, és tisztázni kell néhány gyakorlati alkalmazást.

Időtartam

A foglalkozás időtartama 30 perc.

Dokumentáció (lásd az anyagok általános listáját)

Szükséges anyagok (nyomtatott formában az ülésen rendelkezésre bocsátandó):

01	PowerPoint prezentáció "A nemzeti kibocsátási határértékekről szóló irányelv (NEC-irányelv)
-----------	---

Kiegészítő anyagok (az elektronikus dokumentációban (USB-stick)):

	Unió jogszabályok és dokumentumok / Nemzetközi dokumentumok
01	KHV-irányelv (a 97/11/EK tanácsi irányelvvel és a 2003/35/EK irányelvvel módosított 85/337/EGK irányelv)
02	Az üzemanyagokban lévő kénről szóló irányelv (1999/32/EK)

03	LCP-irányelv (2001/80/EK, a nagy tüzelőberendezésekből származó egyes szennyező anyagok levegőbe történő kibocsátásának korlátozásáról szóló irányelv)
04	Vadon élő madarokról szóló irányelv (79/409/EGK)
05	Kiotói Jegyzőkönyv
06	IPPC-irányelv (96/61/EK)
07	Ipari kibocsátási irányelv (2010/75/EU)
08	SEA irányelv (2001/42/EK)
09	A környezeti felelősségről szóló irányelv (2004/35/EK)
10	(EU) 2016/2284 irányelv az egyes légköri szennyező anyagok nemzeti kibocsátásának csökkentéséről, a 2003/35/EK irányelv módosításáról és a 2001/81/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről
11	1999. évi göteborgi jegyzőkönyv a savasodás, az eutrofizáció és a talajközeli ózon csökkentéséről
	Joggyakorlat
12	EUB, C-273/08 - COM kontra LU
13	EUB, C-165-167/09. sz. egyesített ügyek: <i>Stichting Natuur en Milieu</i>
14	EUB, C-128/17 - <i>PL kontra Parl és Cons</i>

Tréner profil

Az ideális előadó az irányelv és az EUB vonatkozó ítélkezési gyakorlatának gyakorlati alkalmazásával kapcsolatos ismeretekkel rendelkező személy, aki vagy az igazságszolgáltatásból, vagy a tudományos életből, vagy a nemzeti kormányzati szervekből érkezik.

4. egység: A levegőminőségre vonatkozó jogszabályok a nemzeti jogban

A tartalom és az általános célkitűzések rövid leírása

Az előadás általános célkitűzése, hogy megértesse a levegőminőségre vonatkozó nemzeti jogszabályokat, lehetővé téve az uniós levegőminőségi jogszabályok átültetésének megértését, valamint azok összefüggéseit. Így a levegőminőséggel kapcsolatos különböző nemzeti jogszabályokat tárgyalja. Ezután elmagyarázza, hogy a nemzeti rendelkezések hogyan ültették át az uniós irányelveket, és hogy az uniós és a nemzeti jogszabályok hogyan hatnak egymásra a gyakorlatban.

Konkrét tanulási pontok

- A levegőminőségre vonatkozó nemzeti jogszabályok főbb jellemzői
- A levegőminőségre vonatkozó uniós jogszabályok nemzeti átültetése
- A levegőminőségi jogszabályokkal kapcsolatos nemzeti ítélkezési gyakorlat
- Végrehajtási és végrehajtási kihívások

Módszertan

Ezt az egységet plenáris ülésen, online vagy személyesen, kérdések és vita formájában, frontális előadás formájában kell tartani, kérdésekre és vitára ösztönözve.

Időkeret

Az erre az egységre szánt idő körülbelül 70 perc.

Dokumentáció

Szükséges anyagok (nyomtatott formában az ülésen rendelkezésre bocsátandó):

01	PowerPoint prezentáció: "A levegőminőséggel kapcsolatos jogszabályok a nemzeti jogban"
-----------	--

Kiegészítő anyagok (az elektronikus dokumentációban (USB-stick)):

	Uniós jogszabályok és dokumentumok / Nemzetközi dokumentumok
	A nemzeti kontextustól függően hozzáadandó

Az tréner profilja

Az ideális előadó egy professzor vagy egy nemzeti szakember, aki szakértelemmel rendelkezik ezen a területen.

egység: Levegőminőségi terv elfogadása az AQD 23. cikke szerint

A tartalom és az általános célkitűzések rövid leírása

Az előadás célja, hogy alapos ismereteket nyújtson a levegőminőségi tervnek a levegőminőségi irányelv 23. cikke szerinti elfogadásáról. Ezért az előadás az említett cikk szerinti rendelkezések részletes magyarázatával kezdődik, majd azt követően ismerteti, hogy mi az a levegőminőségi terv, és mit kell tartalmaznia. Az előadás a levegőminőségi tervek arányosságával és végrehajtásával kapcsolatos megfontolásokat is bemutat. Végül az előadás a levegőminőséget és a projektek engedélyezését kapcsolja össze, olyan kérdéseket elemezve, mint az ipari kibocsátások és a hatásvizsgálat. Az előadás példákat hoz az esetjogból.

Konkrét tanulási pontok

- A levegőminőségi irányelv (AQD) 23. cikke
- Az AQ-terv célkitűzése és arányossága
- Az AQ-terveknek és a nemzeti szintű végrehajtásnak a végrehajtása
- Az uniós környezetvédelmi jog szerinti egyes tervek koordinálása és összehasonlítása
- A levegőminőség és a projektek engedélyezése
- Hasonlóságok és különbségek az EU környezetvédelmi joga által megkövetelt más "tervekkel" (pl. a környezeti zajról szóló irányelv és a hulladékokról szóló keretirányelv) összehasonlítva.

Módszertan

Ezt az egységet plenáris ülésen, lehetőleg sok gyakorlati példával, frontális előadás formájában kell tartani. Az előadónak a tartalom jellegéből adódóan fel kell készülnie arra, hogy az előadás során is válaszoljon a kérdésekre és észrevételekre.

Időkeret

Az erre az egységre szánt idő körülbelül 60 perc, beleértve a kérdésekre és válaszokra szánt időt is.

Dokumentáció

Szükséges anyagok (nyomtatott formában az ülésen rendelkezésre bocsátandó):

01	PowerPoint prezentáció: "Levegőminőségi terv elfogadása a 23. cikkely szerinti AQD szerint"
02	Levegőminőségi irányelv

Kiegészítő anyagok (az elektronikus dokumentációban (USB-stick)):

	Uniós jogszabályok és dokumentumok
01	Az Európai Unió működéséről szóló szerződés

02	2001/81/EK irányelv - NEC-irányelv
03	2002/49/EK irányelv - Irányelv a környezeti zaj értékeléséről és kezeléséről
04	2000/60 irányelv - Víz Keretirányelv
05	92/43 irányelv - Élőhelyvédelmi irányelv
06	91/676 irányelv - Nitrátirányelv
07	2008/98/EK irányelv - Hulladékirányelv
08	2010/75 irányelv - Ipari kibocsátási irányelv
09	2011/92 irányelv - A környezeti hatásvizsgálatról szóló irányelv
	Joggyakorlat
10	<i>Janecek-ügy</i> (C-237/07, EU:C:2008:447)
11	<i>Client Earth-ügy</i> (C-404/13, EU:C:2014:2382)
12	<i>COM kontra Bulgária</i> (PM10, C-488/15, EU:C:2017:267)
13	<i>COM kontra Lengyelország</i> (PM10, C-336/16, EU:C:2018:94)
14	<i>COM kontra Franciaország</i> (NO2, C-636/18, EU:C:2019:900)
15	<i>COM kontra Románia</i> (PM10, C-638/18, EU:C:2020:334)
16	<i>COM kontra Olaszország</i> (PM10, C-644/18, EU:C:2020:895, Nagytanács)
17	<i>COM kontra Magyarország</i> (PM10, C-637/18, EU:C:2021:92)
18	<i>COM kontra Egyesült Királyság</i> (NO2, C-664/18, EU:C:2021:171).
19	<i>COM kontra Németország</i> (NO2, C-635/18, EU:C:2021:437)
20	C-320/03, EU:C:2005:684
21	C-28/09, EU:C:2011:854
22	<i>Stichting Natuur en Milieu és társai ügy</i> (C-165/09-C-167/09, EU:C:2011:348)
23	<i>Sdruzhenie "Za Zemiata - Dostap Do Pravosadie" és mások ügy</i> (C-375/21)

Az tréner profilja

Az ideális előadó olyan professzor vagy gyakorló szakember, aki megfelelő ismeretekkel és/vagy tapasztalattal rendelkezik a levegőminőségi tervek kidolgozásával vagy végrehajtásával kapcsolatban.

6. egység: Esettanulmány a levegőminőségi irányelv (AQD) főbb rendelkezéseiről

A tartalom és az általános célkitűzések rövid leírása

Ebben az egységben egy esettanulmány kerül bemutatásra. Ez egy fiktív eset, amely segít a résztvevőknek megérteni és megvitatni a levegőminőség-tervezés különböző aspektusait. A leírt esetben egy fiktív ország levegőminőségi tervét egyenletes eloszlású vizsgálati zónákban gyűjtött adatokra alapozza, de az egyik ilyen zóna tartalmazza a fővárost - így a népsűrűség és az iparágak tekintetében számos sajátosságot. A résztvevőknek tehát a levegőminőségi irányelv alapján kell elemezniük az esetet, elsősorban az állam kötelezettségeiről, feltételeiről, elemeiről stb. beszélgetve. Arra is megkérjük őket, hogy reflektáljanak a következőkre: (i) saját tagállamuk, különösen arra vonatkozóan, hogy melyik hatóság lenne köteles levegőminőségi tervet készíteni; (ii) hogyan döntenének egy helyi környezetvédelmi aktivista által benyújtott jogi keresetről.

Az esettanulmányhoz kapcsolódó konkrét tanulási pontok/kérdések

- A levegőminőségi irányelv elemei, feltételei és egyéb fő jellemzői
- Értékelési zónák
- Az államok kötelezettségei
- Az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés levegőminőségi ügyekben

Módszertan

A tréner bemutatja az esetet a főbb ténybeli jellemzők felvetésével. A bevezető előadás után a résztvevők 6-8 fős csoportokra oszlanak. A csoportok az uniós jog és a nemzeti (eljárás) jog alapján vitatják meg az esetet. A csoportos megbeszélést követően a résztvevők visszatérnek a plenáris ülésre. Minden csoportnak lesz egy előadója, aki ismerteti a vita eredményeit, a tréner kommentálja a megállapításokat, és a csoportnak lehetősége van további megbeszélésekre.

Időkeret

Az esettanulmány bemutatása 15 percet vesz igénybe; ezt követően a résztvevők csoportokra oszlanak. Az eset megvitatása 45 percet vesz igénybe, az ezt követő plenáris megbeszélés, beleértve az eligazítást is, további 30 percet vesz igénybe.

Dokumentáció

Szükséges anyagok (nyomtatott formában az ülésen rendelkezésre bocsátandó):

01	Esettanulmány
-----------	---------------

Az tréner profilja

A bírák folyamatos továbbképzése a témában sikeresebb lehet, ha azt olyan kolléga végzi, aki azonos szakmai háttérrel rendelkezik ("ugyanazt a nyelvet beszéli"). Ideális előadó lehet tehát egy közigazgatási igazságszolgáltatásban jártas bíró vagy egy tapasztalt környezetvédelmi jogi professzor.

7. egység: Az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés az EU-n belül a levegőminőséggel kapcsolatos ügyekben

A tartalom és az általános célkitűzések rövid leírása

Az előadás általános célja, hogy felhívja a figyelmet az igazságszolgáltatáshoz való hozzáféréssel kapcsolatos Aarhus- és EU-jogi szempontokra, különösen a levegőminőséggel kapcsolatban. Ezt követően az Aarhusi Egyezmény, az EJEE keretrendszerének és más kapcsolódó jogszabályok és szakpolitikák releváns szempontjait mutatjuk be. Az előadás megközelítése nagyon gyakorlatias, az EUB különböző esetjogának bemutatásával. A cél az is, hogy a hallgatóság aktívan részt vehessen és tapasztalatot cserélhessen a témában. Így a vezető EUB-ítéletek és tendenciák - mint például a nemzeti szintű bírósági felülvizsgálat - kerülnek megvitatásra.

Konkrét tanulási pontok

- Aarhusi Egyezmény
- A Bizottság közleménye a környezeti ügyekben az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférésről
- Állva:
  - Fő elvek
  - Az EUB ítélkezési gyakorlata
- A levegőminőségi tervek tartalmának bírósági felülvizsgálatának intenzitása
- Megfelelő és hatékony jogorvoslatok
  - Fő elvek
  - Az EUB ítélkezési gyakorlata
- A nemzeti bíróságok kötelezettségei az ügyben
  - Tolmácsolás
  - Hatékonyság
  - Előzetes hivatkozás

Módszertan

Ezt az egységet szemtől-szemben, frontális előadás formájában, plenáris ülésen, online vagy személyesen kell megtartani. A vitákat és a kérdéseket maximálisan ösztönözni kell.

Időkeret

Az erre az egységre szánt idő körülbelül 130 perc lesz, és tartalmaznia kell némi időt a résztvevőkkel való megbeszélésre, valamint egy 10 perces szünetet.

Dokumentáció

Szükséges anyagok (nyomtatott formában az ülésen rendelkezésre bocsátandó):

01	PowerPoint prezentáció: "Az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés az EU-n belül a levegőminőséggel kapcsolatos ügyekben (I. és II. rész)"
02	Aarhusi Egyezmény
03	A Bizottság közleménye a környezeti ügyekben az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférésről C(2017)2616 végleges

Kiegészítő anyagok (az elektronikus dokumentációban (USB-stick)):

	Uniós jogszabályok és dokumentumok
01	A környezeti hatásvizsgálatról szóló irányelv (2011/92/EU)
02	Ipari kibocsátási irányelv (2010/75/EU)
03	A környezeti felelősségről szóló irányelv (2004/35/EK)
04	Az Európai Unió működéséről szóló szerződés
05	Élőhelyvédelmi irányelv
	Joggyakorlat
06	EUB, Apollo Tyres - Magyarország (C-575/20)
07	EUB, VÍTKOVICE STEEL - Csehország (C-524/20)
08	EUB, Aurubis - Németország (C-271/20)
09	EUB, Energieversorgungscenter Dresden-Wilschdorf - Németország (C-938/19)
10	EUB, C-177/19 P-C-179/19 P. sz. egyesített ügyek - Allemagne - Ville de Paris és társai kontra Bizottság
11	EUB, Janecek (C-237/07)
12	EUB, ClientEarth (C-404/13)
13	EUB, Folk (C-529/15)
14	EUB, Protect Natur-, Arten- und Landschaftschutz Umweltorganisation (C-664/15)
15	EUB, Land Nordrhein-Westfalen (C-535/18)
16	EUB, Wasserleitungsverband Nördliches Burgenland és társai (C-197/18)

17	EUB, Bizottság kontra Németország (C-137/14)
18	EUB, Stichting Varkens in Nood és társai (C-826/18)
19	EUB, Klohn (C-167/17)
20	EUB, North East Pylon (C-470/16)
21	EUB, East Sussex (C-71/14)
22	EUB, Gruber (C-570/13)
23	EUB, Mellor (C-75/08)
24	EUB, Inter-Environnement Wallonie (C-41/11)
25	EUB, Leth (C-420/11)
26	EUB, Vereniging Hoekschewaards Landschap (C-281/16)
27	EUB, C-165/09., C-166/09. és C-167/09. sz. egyesített ügyek.
28	EUB, Craeynest és társai (C-723/17)
29	EUB, Bizottság kontra Szlovénia (C-365/10)
30	EUB, Bizottság kontra Svédország (C-479/10)
31	EUB, Bizottság kontra Portugália (C-34/11)
32	EUB, Bizottság kontra Románia (C-638/18)
33	EUB, Bizottság kontra Olaszország (C-68/11)
34	EUB, Bizottság kontra Bulgária (C-488/15)
35	EUB, Bizottság kontra Lengyelország (C-336/16)
36	EUB, Deutsche Umwelthilfe (C-752/18)
37	EUB, Lyckeskog (C-99/00)
38	EUB, Cartesio (C-210/06)
39	EUB, Consorzio Italian Management e Catania Multiservizi és Catania Multiservizi (C-561/19)
40	EUB, Bizottság kontra Franciaország (C-416/17)
41	EUB, Standley (C-293/97)

42	EUB, Eco-Emballages (C-313/15 és C-530/15 egyesített ügyek)
43	EUB, Vereniging Hoekschewaards Landschap (C-281/16)
44	EJEB, Sporrong és Lönnroth kontra Svédország, 7152/75. o.
45	EJEB, Taşkın és társai kontra Törökország, 46117/99. sz. ügy.
46	EJEB, Lopez Ostra kontra Spanyolország (1994)
47	EJEB, Guerra és társai kontra Olaszország (1998)
48	EJEB, Fadejeva kontra Oroszország (2005)
49	EJEB, Tătar kontra Románia (2009)
50	EJEB, Cordella és társai kontra Olaszország (2019)

A tréner profilja

Az ideális előadó egy professzor vagy egy gyakorló szakember. Hangsúlyt kell fektetni arra, hogy a peres eljárások gyakorlati szempontjai hogyan járulnak hozzá az igazságszolgáltatáshoz való megfelelő hozzáféréshez a környezetvédelmi ügyekben, és különösen a levegőminőséggel kapcsolatban.

8. egység: A tiszta levegőhöz való jog a nemzeti bíróságok előtt - Az adott tagállamra összpontosítva

A tartalom és az általános célkitűzések rövid leírása

Ebben az egységben az általános cél a levegőminőséggel kapcsolatos ügyekben az igazságszolgáltatáshoz való hozzáféréssel kapcsolatos legfontosabb szempontok megértése nemzeti szinten. Ennek érdekében először a légszennyező anyagok határértékeinek széles körű túllépését és a légszennyezés egészségügyi hatásait ismerteti Európában. Az előadás megközelítése azonban többnyire nagyon gyakorlatias, különféle nemzeti eseteket ír le, a workshopon elemzett konkrét tagállamban. Valamint az említett ítéletek végrehajtásával és az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés egyéb akadályaival kapcsolatos főbb kérdések megértése.

Az esettanulmányhoz kapcsolódó konkrét tanulási pontok/kérdések

- A tiszta levegőhöz való jog a nemzeti bíróságok előtt:
  - *Locus standi*
  - Eljárási akadályok a nemzeti jogban: példák az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés akadályaira
  - Az Aarhusi Egyezménynek való megfelelési bizottság
  - A levegőminőségi jogszabályok végrehajtása
  - Az adott tagállam ítélkezési gyakorlata

Módszertan

Ezt az egységet szemtől-szemben, plenáris ülésen, online vagy személyesen kell megtartani. A vitákat és a kérdéseket maximálisan ösztönözni kell.

Időkeret

Az erre az egységre szánt idő körülbelül 45 perc, és a résztvevőkkel való megbeszélésre is kell időt szánni.

Dokumentáció

Szükséges anyagok (nyomtatott formában az ülésen rendelkezésre bocsátandó):

01	Levegőminőségi irányelv 2008/50/EK
-----------	------------------------------------

Kiegészítő anyagok (az elektronikus dokumentációban (USB-stick)):

	EU-s és nemzetközi jogszabályok és dokumentumok
01	ACCC/C/2016/151 közlemény

02	ACCC/C/2018/161 közlemény
03	Alapjogi Charta
04	Aarhusi Egyezmény
05	Emberi jogok európai egyezménye
	Nemzeti jogszabályok és dokumentumok
	A nemzeti kontextustól függően kell hozzáadni
	Az EUB ítélkezési gyakorlata
06	C-237/07 Janecek
07	C-404/13 ClientEarth
08	C-723/17 Craeynest
09	C-68/11 Bizottság kontra Olaszország
10	C-488/15 Bizottság kontra Bulgária
11	C-336/16 Bizottság kontra Lengyelország
12	C-636/18 Bizottság kontra Franciaország
13	C-638/18 Bizottság kontra Románia
14	C-644/18 Bizottság kontra Olaszország (nagytanács)
15	C-664/18 Bizottság kontra Egyesült Királyság
16	C-752/18 Deutsche Umwelthilfe (Németország)
	Nemzeti ítélkezési gyakorlat
	A nemzeti kontextustól függően kell hozzáadni

A tréner profilja

Az ideális előadó egy professzor, egy nemzeti szakember vagy egy helyi civil szervezet jogásza.

9. egység: Esettanulmány a polgárok és a nem kormányzati szervezetek igazságszolgáltatáshoz való hozzáféréséről a levegőminőséggel kapcsolatos ügyekben (szerepjátékos gyakorlat)

A tartalom és az általános célkitűzések rövid leírása

Ebben az egységben egy esettanulmány kerül bemutatásra. Ez egy fiktív eset, amely segít a résztvevőknek megérteni és megvitatni a polgárok és a nem kormányzati szervezetek igazságszolgáltatáshoz való hozzáféréseinek különböző aspektusait a levegőminőséggel kapcsolatos ügyekben. A leírt esetben egy fiktív várost tartós és jelentős légszennyezési problémák, nevezetesen a PM10 és PM2,5 szennyeződések érintenek, amelyek fő forrása a háztartási fűtés, és amelyekhez jelentős mértékben hozzájárulnak a személygépkocsik és a város közelében lévő széntüzelésű erőmű. A résztvevők információt és adatokat kapnak a térségben a légszennyezéssel összefüggő halálesetekről, az illetékes hatóság által elfogadott levegőminőségi tervről és azok néhány hatásáról is. Tekintettel arra, hogy egy helyi civil szervezet a város egyik legszennyezettebb területének egyik lakosával együtt úgy dönt, hogy a közigazgatási bírósághoz fordul, és a terv felülvizsgálatát és sürgős ügyek bevezetését kéri, a résztvevőknek elsősorban a következőkre kell reflektálniuk: (i) az egyének és a civil szervezetek aktív legitimációja, ha a nemzeti jog nem rendelkezik erről; (ii) az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés követelményei; (iii) hogyan elemezheti egy nemzeti bíróság a levegőminőségi tervek tartalmát; (iv) a polgári tudomány.

Az esettanulmányhoz kapcsolódó konkrét tanulási pontok/kérdések

- A polgárok és a nem kormányzati szervezetek igazságszolgáltatáshoz való hozzáférése a levegőminőséggel kapcsolatos ügyekben
- Az európai jog, az Aarhusi Egyezmény és a nemzeti jog nyilvánvaló összeegyeztethetlensége
- A levegőminőséggel kapcsolatos ügyekben az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés eljárási szempontjai
- A bíróságok szerepe a levegőminőségi tervekben
- Polgári tudomány

Módszertan

A tréner bemutatja az esetet a főbb ténybeli jellemzők felvetésével. A bevezető előadás után a résztvevők 6-8 fős csoportokra oszlanak. A csoportok az uniós jog és a nemzeti (eljárási) jog alapján vitatják meg az esetet. A csoportos megbeszélést követően a résztvevők visszatérnek a plenáris ülésre. Minden csoportnak lesz egy előadója, aki ismerteti a vita eredményeit, a tréner kommentálja a megállapításokat, és a csoportnak lehetősége van további megbeszélésekre.

Időkeret

Az esettanulmány bemutatása 15 percet vesz igénybe; ezt követően a résztvevők csoportokra oszlanak. Az eset megvitatása 45 percet vesz igénybe, az ezt követő plenáris megbeszélés, beleértve az eligazítást is, további 30 percet vesz igénybe.

Dokumentáció

Szükséges anyagok (nyomtatott formában az ülésen rendelkezésre bocsátandó):

01	Esettanulmány
02	Megoldások az esettanulmányhoz

A tréner profilja

A bírák folyamatos továbbképzése a témában sikeresebb lehet, ha azt olyan kolléga végzi, aki azonos szakmai háttérrel rendelkezik ("ugyanazt a nyelvet beszéli"). Ideális előadó lehet tehát egy közigazgatási igazságszolgáltatásban jártas bíró, egy tapasztalt környezetvédelmi jogászprofesszor vagy egy ilyen ügyekben jártas ügyvéd. Alternatívaként egy nem kormányzati szervezet ügyvédje is megfelelő szakértő lehet.

10. egység: Mi a nemzeti bíró szerepe a levegőminőségi perekben? - előzetes hivatkozás

A tartalom és az általános célkitűzések rövid leírása

Ebben az egységben az általános cél a nemzeti bírónak az európai környezetvédelmi jog végrehajtásában betöltött szerepével kapcsolatos legfontosabb szempontok megértése, valamint az előzetes mint e célt szolgáló eszköz jelentőségének magyarázata. Ennek érdekében a hangsúlyt annak elemzésére kell helyezni, hogy a nemzeti bírák és ügyészek hogyan fogják megfelelően értelmezni és végrehajtani az uniós levegőminőségi jogszabályok főbb rendelkezéseit nemzeti szinten. Ennek az egységnek jelentős részét az előzetes döntéshozatali eljárásnak szenteljük, amely alapvető helyet foglal el a nemzeti bírák uniós jogi eszköztárában.

Az esettanulmányhoz kapcsolódó konkrét tanulási pontok/kérdések

- A nemzeti bíró szerepe
- Előzetes hivatkozás
- Gyakorlati tanácsok
- Levegőminőségi ügy

Módszertan

Ezt az egységet szemtől-szemben, plenáris ülésen, online vagy személyesen kell megtartani. A vitákat és a kérdéseket maximálisan ösztönözni kell.

Időkeret

Az erre az egységre szánt idő körülbelül 75 perc, és a résztvevőkkel való megbeszélésre is kell időt szánni.

Dokumentáció

Szükséges anyagok (nyomtatott formában az ülésen rendelkezésre bocsátandó):

01	Levegőminőségi irányelv 2008/50/EK
-----------	------------------------------------

Kiegészítő anyagok (az elektronikus dokumentációban (USB-stick)):

	Uniós jogszabályok és dokumentumok
01	Ipari kibocsátási irányelv (2010/75/EU)
02	A Bizottság közleménye a környezeti ügyekben az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférésről C(2017) 2616 végleges

03	A környezeti ügyekben az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés javítása az EU-ban és tagállamaiban COM(2020) 643 végleges
	Joggyakorlat
04	EUB, Bizottság kontra Lengyelország, C-619/18
05	EUB, Cartesio C-210/06
06	EUB, Parfums Christian Dior C-337/95. sz. ügy
07	EUB, Foto-Frost 314/85
08	EUB, Consorzio Italian Management C-561/19
09	EUB, C-683/19
10	EUB, C-375/21
11	EUB, C-174/21

Az tréner profilja

Az ideális előadó olyan bíró, akinek van tapasztalata környezetvédelmi ügyekben és előzetes döntéshozatalban.

11. egység: Záróülés - a workshop értékelése

A tartalom rövid leírása

A workshop záróülésén következtetések levonására kerül sor, és a résztvevőket felkérjük, hogy értékeljék az eseményt.

Általános célkitűzések

A résztvevők visszajelzést adnak a rendezvény egészéről, az előzetes információkról, a műhelydokumentációról, az e-learning modulról és a műhely hasznos voltáról a mindennapi munkájuk szempontjából.

Konkrét tanulási pontok

- Az esemény összefoglalása
- A visszajelzés beszerzése
- A visszajelzések és az értékelések felhasználása a képzési modul javítására (szervezők számára)

Módszertan

A résztvevők online vagy személyesen vesznek részt a plenáris ülésen. Mielőtt a végső megbeszélés és a rendezvény értékelése ténylegesen megkezdődik, minden résztvevőnek már ki kell töltenie az értékelő űrlapot. Ha lehetséges, minden résztvevőnek, azaz az előadóknak és a munkaértekezlet képzési vezetőjének és/vagy igazságügyi képzési tanácsadójának is részt kell vennie ezen a végső értékelő ülésen. A munkaértekezlet képzési vezetőjének arra kell ösztönöznie a résztvevőket, hogy nyíltan beszéljenek a munkaértekezletről szerzett benyomásairól.

Időkeret

A záróülés kb. 20-30 percre tart.

Dokumentáció

Szükséges anyagok (nyomtatott formában az ülésen rendelkezésre bocsátandó):

01	Értékelési űrlap
-----------	------------------

Tréner profil

A záróülést a képzési vezető és/vagy a műhely igazságügyi képzési tanácsadója vezeti.

I. melléklet: Sablon indikatív műhelyprogram

A LEVEGŐMINŐSÉGRE VONATKOZÓ EURÓPAI UNIÓS ÉS MAGYAR JOGSZABÁLYOK, VALAMINT A TISZTA LEVEGŐHÖZ VALÓ JOG

Fókuszban az igazságszolgáltatás hozzáférhetősége

Online workshop magyar bíráknak és ügyészeknek

Dátum, idő és hely

Előadók

Főbb témák

- A levegőszennyezés tudományos és műszaki szempontjai
- A levegőminőségről szóló irányelv (AQD) céljai és fő elemei
- Határérték- és célértékek – 13. cikk (1) bekezdés és 16. cikk, AQD
- Levegőminőségi tervek - 23. cikk (1) AQD
- A magyar levegőminőségről szóló főbb jogszabályi rendelkezések
- Levegőminőség miatti peres eljárás
- Igazságszolgáltatás és tiszta levegő ügyek hozzáférhetősége Magyarországon
- Kihívások a levegőminőségről szóló törvény végrehajtásában Magyarországon
- A vonatkozó EUB és magyar ítélkezési gyakorlat
- Esettanulmány a témákról

Nyelv

Szervező

Dátum – 1. ülés

09:00 Csatlakozás a platformhoz

09:15 **Bevezetés és gyakorlati információk**
Magyar Igazságügyi

I. A JELENET BEÁLLÍTÁSA

09:30 **Bevezetés a tiszta levegővel kapcsolatos uniós politikák keretébe**

- Az EU hosszú távú levegőminőségi célkitűzéseinek áttekintése, valamint a fő szakpolitikai és jogalkotási eszközök
- A levegőminőségről szóló irányelvek megfelelőségének ellenőrzése

Beszélő

10:15 Szünet

II. A LEVEGŐMINŐSÉGI JOGSZABÁLYOK ÁLTALÁNOS ÁTTEKINTÉSE: EURÓPAI UNIÓS ÉS MAGYAR JOG

10:30 **Levegőminőség-irányelv (AQD)**

- Létrejötté és fejlődése
- Főbb célkitűzések és főbb jellemzők
- Az emberi egészség védelmére vonatkozó határértékek áttekintése (13. cikk (1) bekezdés és XI. melléklet)

Beszélő

11:30 Szünet

11:45 **Nemzeti kibocsátási határértékek (NEC) irányelv**

- Elfogadás és felülvizsgálat
- Főbb célkitűzések és főbb jellemzők
- 2020-ra és 2030-ra vonatkozó kibocsátáscsökkentési kötelezettségvállalások öt fő légszennyező anyag tekintetében
- Nemzeti légszennyezés-ellenőrzési programok (a Bizottság 2020. évi jelentése)

Beszélő

12:15 **Kvízkérdések**

12:30 **Az első ülés vége**
Beszélő

Dátum – 2. ülés

08:45 Csatlakozás a platformhoz

09:00 **Bevezetés és gyakorlati információk**
képzési menedzser

II. A LEVEGŐMINŐSÉGI JOGSZABÁLYOK ÁLTALÁNOS ÁTTEKINTÉSE: UNIÓS ÉS MAGYAR JOG (folyt.)

09:05 **Levegőminőségi jogszabályok Magyarországon**
Beszélő

10:15 Szünet

III. A LEVEGŐMINŐSÉGRŐL SZÓLÓ IRÁNYELVVEL KAPCSOLATOS EGYEDI KÉRDÉSEK

10:30 **Levegőminőségi terv elfogadása az AQD. 23. cikk szerint**

- Főbb rendelkezések
- Végrehajtás nemzeti szinten
- Hasonlóságok és különbségek az EU környezetvédelmi jogában előírt egyéb „tervekhez” képest (azaz a környezeti zajról szóló irányelv és a hulladékokról szóló keretirányelv)

Beszélő

11:15 Szünet

Cél

A négy ülést magában foglaló online workshop célja, hogy átfogó áttekintést nyújtson az EU és a magyar levegőminőségről szóló jogszabályainak legfontosabb jogi vonatkozásairól. Hangsúlyt kapnak az egyes szennyező anyagok határértékeire és célértékeire vonatkozó főbb rendelkezések (PM2.5 és PM10), valamint a levegőminőségi tervek elemzése. Ezen felül a figyelem középpontjába kerül a tiszta levegőhöz való jog és az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés a levegőminőségi ügyekben mind uniós, mind magyar szinten. A levegőminőségről szóló irányelv végrehajtásával, valamint a levegőminőségi perekkel kapcsolatos uniós és magyar kihívások megoldásával az e-workshop arra törekszik, hogy megkönnyítse az e témával kapcsolatos jövőbeli nemzeti bírósági eljárások kezelését.

Kinek kellene részt vennie?

Környezetvédelmi jog iránt érdeklődő magyar bírák és ügyészek

Környezetvédelmi jog iránt érdeklődő magyar bírák és ügyészek

Az online workshopot az ERA saját online képzési platformja biztosítja, amelyben azonnal és közvetlenül kapcsolatba léphet kiváló előadóinkkal és más résztvevőkkel, a munkacsoportokban együttműködhet az esettanulmányok feldolgozásában. A rendelkezésre álló technikai eszközökből a lehető legjobbat hozzuk ki, hogy intenzív, interaktív képzési élményt nyújtsunk. Mivel a platformot saját szerverünkön tároljuk, a legmagasabb szintű biztonsági beállításokat alkalmazzuk, hogy biztonságosan részt vehessen egy kiváló minőségű online képzési környezetben.

- 11:30 **A levegőminőségről szóló irányelv (AQD) főbb rendelkezései - esettanulmány**
- Bevezetés az esettanulmányba
  - Munkacsoportok
  - Az eredmények plenáris vitája
- Beszélő

13:00 **A második ülés vége**

Dátum – 3. ülés

- 08:45 Csatlakozás a platformhoz
- 09:00 **Bevezetés és gyakorlati információk**
képzési menedzser

IV. AZ IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁSHOZ VALÓ HOZZÁFÉRÉS KÖRNYEZETVÉDELMI KÉRDÉSEKBE – KÖZPONTBAN A LÉGSZENNYEZÉS

- 09:05 **Az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés az EU-n belül a levegőminőséggel kapcsolatos esetekben (I. rész)**
- Az Aarhusi Egyezmény
  - A Bizottság közleménye az igazságszolgáltatás hozzáférhetőségéről környezetvédelmi ügyekben
  - Kiindulás: az Európai Unió fő elvei és ítélkezési gyakorlata
- Beszélő
- 10:15 Szünet
- 10:30 **Az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés az EU-n belül a levegőminőséggel kapcsolatos esetekben (II. rész)**
- A levegőminőségi tervek tartalmára vonatkozó bírósági felülvizsgálat intenzitása
  - Megfelelő és hatékony jogorvoslatok: az Európai Unió fő elvei és ítélkezési gyakorlata
- Beszélő
- 11:15 Szünet
- 11:30 **A tiszta levegőhöz való jog a nemzeti bíróságok előtt – Magyarország esete**
Beszélő
- 12:45 **Kvízkérdések I**
- 13:00 **A harmadik ülés vége**

Dátum – 4. ülés

- 08:45 Csatlakozás a platformhoz
- 09:00 **Bevezetés és gyakorlati információk**
képzési menedzser

IV. AZ IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁSHOZ VALÓ HOZZÁFÉRÉS KÖRNYEZETVÉDELMI KÉRDÉSEKBE – FÓKUSZBAN A LEVEGŐ SZENNYEZÉS (folyt.)

- 09:05 **Esettanulmány a polgárok és NGO-k igazságszolgáltatáshoz való hozzáféréséről a levegőminőséggel kapcsolatos ügyekben (szerepjáték)**
Beszélő
- 10:30 Szünet

V. MEGVALÓSÍTÁS NEMZETI SZINTEN

- 10:45 **Mi a szerepe egy nemzeti bírónak a levegőminőségi perekben? – Előzetes hivatkozás**
Beszélő
- 12:00 **A workshop értékelése**
- 12:30 **Az e-workshop vége**

II. melléklet: A felhasználói csomagban feltüntetendő háttéranyagok

AZ EU LEVEGŐMINŐSÉGI JOGSZABÁLYAI ÉS A TISZTA LEVEGŐHÖZ VALÓ JOG - AZ IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁSHOZ VALÓ JOGRA ÖSSZPONTOSÍTVA

Háttérdokumentáció (online)

1. EU-Szerződés

[Az Európai Unióról szóló szerződés \(egységes szerkezetbe foglalt változat\) 2016. június 7., HL C202/01.](#)

[Az Európai Unió működéséről szóló szerződés \(egységes szerkezetbe foglalt változat\), 2016. június 7., HL C202/01.](#)

[Az Európai Unió Alapjogi Chartája, \(2016/C 202/02\)](#)

[Az Alapjogi Chartához kapcsolódó magyarázatok \(HL C 303., 2007.12.14., 17. o.\)](#)

2. Levegőminőségi jogszabályok

I. Az EU jogszabályai

[Az Európai Parlament és a Tanács 2008/50/EK irányelve \(2008. május 21.\) a környezeti levegő minőségéről és a Tisztább levegőt Európának **elnevezésű programról \(levegőminőségi irányelv\)** \(egységes szerkezetbe foglalt változat\).](#)

[Az Európai Parlament és a Tanács \(EU\) 2016/2284 irányelve \(2016. december 14.\) az egyes légköri szennyező anyagok nemzeti kibocsátásának csökkentéséről, a 2003/35/EK irányelv módosításáról és a 2001/81/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről **\(nemzeti kibocsátási határértékek\)**.](#)

[Az Európai Parlament és a Tanács 2010/75/EU irányelve \(2010. november 24.\) az ipari kibocsátásokról \(a **környezetszennyezés integrált megelőzéséről és csökkentéséről**\).](#)

[Az Európai Parlament és a Tanács \(EU\) 2019/1161 irányelve \(2019. június 20.\) a tiszta és energiahatékony közúti járművek használatának előmozdításáról szóló 2009/33/EK irányelvnek a módosításáról](#)

[A Tanács \(EU\) 2017/1757 határozata \(2017. július 17.\) a nagy távolságra jutó, országhatárokon átterjedő levegőszennyezésről szóló 1979. évi egyezményhez csatolt, a savasodás, az eutrofizáció és a talajközeli ózon csökkentéséről szóló 1999. évi jegyzőkönyv módosításának az Európai Unió nevében történő elfogadásáról.](#)

[Az Európai Parlament és a Tanács \(EU\) 2016/802 irányelve \(2016. május 11.\) egyes folyékony tüzelőanyagok kéntartalmának csökkentéséről.](#)

[Az Európai Parlament és a Tanács \(EU\) 2015/2193 irányelve \(2015. november 25.\) a közepes tüzelőberendezésekből származó egyes szennyező anyagok levegőbe történő kibocsátásának korlátozásáról](#)

[Az Európai Parlament és a Tanács 2009/126/EK irányelve \(2009. október 21.\) a gépjárművek töltőállomásokon történő üzemanyag-feltöltése során a benzingőz visszanyerésének II. fázisáról \(egységes szerkezetbe foglalt változat\)](#)

[Az Európai Parlament és a Tanács 2004/107/EK irányelve \(2004. december 15.\) a környezeti levegőben lévő arzénról, kadmiumról, higanyról, nikkelről és pol ciklusos aromás szénhidrogénekről.](#)

[Az Európai Parlament és a Tanács 2004/42/EK irányelve \(2004. április 21.\) az egyes festékekben, lakkokban és járműújrafényező termékekben lévő szerves oldószerek használatából eredő illékony szerves vegyületek kibocsátásának korlátozásáról és az 1999/13/EK irányelvek módosításáról](#)

[Az Európai Parlament és a Tanács 2001/81/EK irányelve \(2001. október 23.\) az egyes légköri szennyező anyagok nemzeti kibocsátási határértékeiről](#)

[Az Európai Parlament és a Tanács 1994. december 20-i 94/63/EK irányelve \(egységes szerkezetbe foglalt változat\) a benzin tárolásából és a benzinkutakról a töltőállomásokra történő elosztásából származó illékony szerves vegyületek \(VOC\) kibocsátásának ellenőrzéséről.](#)

<p><u>A Bizottság (EU) 2015/2119 végrehajtási határozata (2015. november 20.) a 2010/75/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv szerinti, a faalapú táblák gyártására vonatkozó, elérhető legjobb technikákra (BAT) vonatkozó következtetések megállapításáról (az értesítés a C(2015) 8062. számú dokumentummal történt).</u></p>
<p><u>A Bizottság 2014/738/EU végrehajtási határozata (2014. október 9.) az ipari kibocsátásokról szóló 2010/75/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv szerinti, az ásványolaj és földgáz finomítására vonatkozó elérhető legjobb technikákra (BAT) vonatkozó következtetések megállapításáról (az értesítés a C(2014) 7155. számú dokumentummal történt).</u></p>
<p><u>A Bizottság 2014/687/EU végrehajtási határozata (2014. szeptember 26.) a cellulóz-, papír- és kartongyártásra vonatkozó, a 2010/75/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv szerinti elérhető legjobb technikákra (BAT) vonatkozó következtetések megállapításáról (az értesítés a C(2014) 6750. számú dokumentummal történt).</u></p>
<p><u>A Bizottság 2013/84/EU végrehajtási határozata (2013. február 11.) az elérhető legjobb technikákra (BAT) vonatkozó következtetéseknek az ipari kibocsátásokról szóló 2010/75/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv szerinti, az irha- és bőrcserzésre vonatkozó következtetések megállapításáról (az értesítés a C(2013) 618. számú dokumentummal történt).</u></p>
<p><u>A Bizottság 2012/119/EU végrehajtási határozata (2012. február 10.) az ipari kibocsátásokról szóló 2010/75/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvben említett, az adatgyűjtésre és a BAT referenciadokumentumok összeállítására, valamint minőségbiztosítására vonatkozó iránymutatással kapcsolatos szabályok megállapításáról (az értesítés a C(2012) 613. számú dokumentummal történt).</u></p>
<p><u>A Bizottság 2012/135/EU végrehajtási határozata (2012. február 28.) a vas- és acélgyártás ipari kibocsátásairól szóló 2010/75/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv szerinti elérhető legjobb technikákra (BAT) vonatkozó következtetések megállapításáról (az értesítés a C(2012) 903. számú dokumentummal történt).</u></p>

<u>A BIZOTTSÁG 2012/134/EU végrehajtási határozata (2012. február 28.) az üveggyártás ipari kibocsátásairól szóló 2010/75/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv szerinti elérhető legjobb technikákra (BAT) vonatkozó következtetések megállapításáról</u>
<u>A Bizottság 2012/795/EU végrehajtási határozata (2012. december 12.) az ipari kibocsátásokról szóló 2010/75/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv végrehajtásáról szóló jelentés céljából a tagállamok által rendelkezésre bocsátandó információk típusának, formátumának és gyakoriságának meghatározásáról (az értesítés a C(2012) 9181. számú dokumentummal történt).</u>
II. Uniós dokumentumok (jelentések, tanulmányok, iránymutatások)
<u>Tájékoztató - Európa levegőminőségi helyzete 2021, 2021. szeptember 21. (English version)</u>
<u>05/2021 számú EEA-jelentésAz Európai Unió 1990-2019 közötti időszakra vonatkozó kibocsátási leltárjelentése az ENSZ-EGB nagy távolságra jutó, országhatárokon átterjedő levegőszennyezésről szóló egyezménye (levegőegyezmény) alapján, 2021. augusztus 26. (English version)</u>
<u>A kisteherautók CO₂-kibocsátásának nyomon követése, 2021. június 17. (English version)</u>
<u>Az új személygépkocsik CO₂-kibocsátása, 2021. június 23. (English version)</u>
<u>Levegőminőség - az uniós szabályok felülvizsgálata - Állapot: május 10. 2021 (English version)</u>
<u>Kezdeti hatásvizsgálat - A környezeti levegő minőségéről szóló irányelvek felülvizsgálata, 2020. december 17. (English version)</u>
<u>A légszennyezés országos adatlapjai 2020, 2020. december 03. (English version)</u>
<u>09/2020 számú EEA-jelentésA levegőminőség Európában - 2020-as jelentés, 2020. november 23. (English version)</u>
<u>A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az egyes légköri szennyező anyagok nemzeti kibocsátásának csökkentéséről szóló (EU)</u>

2016/2284 irányelv végrehajtása terén elért eredményekről, COM(2020) 266 final.
Európai Környezetvédelmi Ügynökség (EEA), A nemzeti kibocsátáscsökkentési kötelezettségekről szóló irányelv 2020. évi jelentéstételi helyzete, 4/2020. sz. tájékoztató, 2020. június. (English version)
Európai Környezetvédelmi Ügynökség (EEA), Assessing air quality through citizen science, 19/2019. sz. jelentés, 2020. március. (English version)
A Bizottság szolgálati munkadokumentuma, A környezeti levegő minőségéről szóló irányelvek, a környezeti levegőben lévő arzénről, kadmiumról, higanyról, nikkelről és policiklusos aromás szénhidrogénekről szóló 2004/107/EK irányelv és a környezeti levegő minőségéről és a Tisztább levegőt Európának elnevezésű programról szóló 2008/50/EK irányelv alkalmazási ellenőrzése, SWD(2019) 427 final, 2019.11.28. (English version)
Európai Környezetvédelmi Ügynökség (EEA), Levegőminőség Európában - 2019. évi jelentés, 10/2019. sz., 2019. október (English version)
Európai Környezetvédelmi Ügynökség (EEA), A nemzeti kibocsátási határértékekről szóló irányelv 2019. évi jelentéstételi helyzete, 2/2019, 2019. június. (English version)
Európai Környezetvédelmi Ügynökség (EEA), Európa városi levegőminősége - a városok végrehajtási kihívásainak újraértékelése, 24/2018. sz. jelentés, 2019. március. (English version)
COM(2018) 446 final, A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának - Az első Tiszta Levegő kilátások, 2018. június 7.
COM(2018) 330 final, A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának - Védelmet nyújtó Európa: Tiszta levegőt mindenkinek, 2018. május 17.

<p>COM(2018) 188 final, A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az egyes folyékony tüzelő- és üzemanyagok kéntartalmának csökkentéséről szóló (EU) 2016/802 irányelvben meghatározott, a tengeri hajózásban használatos tüzelő- és üzemanyagok kéntartalmára vonatkozó előírások végrehajtásáról és betartásáról, Brüsszel, 2019. április 16.</p>
<p>COM(2013) 918 final, A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, a Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának - Tiszta levegőt Európának program, 2013. december 18.</p>
<p>III. Az EU ítélkezési gyakorlata</p>
<p>C-752/18. sz. ügy, a Bíróság (nagytanács) 2019. december 19-i ítélete Deutsche Umwelthilfe eV kontra Freistaat Bayern</p>
<p>C-636/18. sz. ügy, a Bíróság (hetedik tanács) 2019. október 24-i ítélete - Európai Bizottság kontra Francia Köztársaság (nem elérhető angol nyelven)</p>
<p>C-638/18. sz. ügy, a Bíróság 2020. április 30-i ítélete, Bizottság kontra Románia (Dépassement des valeurs limites pour les PM10)</p>
<p>C-723/17. sz. ügy, a Bíróság (első tanács) 2019. június 26-i ítélete, Lies Craeynest és társai kontra Brussels Hoofdstedelijk Gewest és Brussels Instituut voor Milieubeheer.</p>
<p>C-336/16. sz. ügy, a Bíróság (harmadik tanács) 2018. február 22-i ítélete, Európai Bizottság kontra Lengyel Köztársaság</p>
<p>C-129/16. sz. ügy, a Bíróság (második tanács) 2017. július 13-i ítélete, Túrkevei Tejtermelő Kft. kontra Országos Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főfelügyelőség.</p>
<p>C-488/15. sz. ügy, a Bíróság (harmadik tanács) 2017. április 5-i ítélete, Európai Bizottság kontra Bolgár Köztársaság.</p>
<p>C-304/15. sz. ügy, a Bíróság (hetedik tanács) 2016. szeptember 21-i ítélete, Európai Bizottság kontra Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága.</p>

C-137/14. sz. ügy, a Bíróság (második tanács) 2015. október 15-i ítélete, Európai Bizottság kontra Németországi Szövetségi Köztársaság.
C-404/13. sz. ügy, a Bíróság (második tanács) 2014. november 19-i ítélete, The Queen, a ClientEarth kontra Secretary of State for the Environment, Food and Rural Affairs (Környezetvédelmi, Élelmiszerügyi és Vidékügyi Minisztérium) kérelmére.
C-68/11. sz. ügy, a Bíróság (első tanács) 2012. december 19-i ítélete, Európai Bizottság kontra Olasz Köztársaság
C-34/11. sz. ügy, a Bíróság (első tanács) 2012. november 15-i ítélete. Európai Bizottság kontra Portugál Köztársaság
C-120/10. sz. ügy, a Bíróság (első tanács) 2011. szeptember 8-i ítélete, European Air Transport SA kontra Collège d'Environnement de la Région de Bruxelles-Capitale és Région de Bruxelles-Capitale, előzetes döntéshozatal iránti kérelem: Conseil d'État - Belgium
Stichting Natuur en Milieu és társai kontra College van Gedeputeerde Staten van Groningen (C-165/09) és College van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland (C-166/09 és C-167/09) egyesített ügyek, a Bíróság (első tanács) 2011. május 26-i ítélete.
C-479/10. sz. ügy, a Bíróság (ötödik tanács) 2011. május 10-i ítélete, Európai Bizottság kontra Svéd Királyság
C-365/10. sz. ügy, a Bíróság (harmadik tanács) 2011. március 24-i ítélete, Európai Bizottság kontra Szlovén Köztársaság,
C-28/09. sz. ügy, a Bíróság (nagytanács) 2011. december 21-i ítélete, Európai Bizottság kontra Osztrák Köztársaság
C-237/07. sz. ügy, a Bíróság (második tanács) 2008. július 25-i ítélete, Dieter Janecek kontra Freistaat Bayern.
C-320/03. sz. ügy, a Bíróság (nagytanács) 2005. november 15-i ítélete, Európai Közösségek Bizottsága kontra Osztrák Köztársaság.

C-361/88. sz. ügy, a Bíróság 1991. május 30-i ítélete, Európai Közösségek Bizottsága kontra Németországi Szövetségi Köztársaság

C-6/64. sz. ügy, a Bíróság 1964. július 15-i ítélete. Flaminio Costa kontra E.N.E.L.

C-25/62. sz. ügy, a Bíróság 1963. július 15-i ítélete, Plaumann & Co. kontra az Európai Gazdasági Közösség Bizottsága.

3. Az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés környezetvédelmi ügyekben

<p>I. Uniós és nemzetközi jogszabályok</p>
<p><u>AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 1367/2006/EK RENDELETE (2006. szeptember 6.) a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló Aarhusi Egyezmény rendelkezéseinek a közösségi intézményekre és szervekre történő alkalmazásáról</u></p>
<p><u>AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2003/4/EK IRÁNYELVE (2003. január 28.) a környezeti információkhoz való nyilvános hozzáférésről és a 90/313/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről</u></p>
<p><u>AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2003/35/EK IRÁNYELVE (2003. május 26.) a környezettel kapcsolatos egyes tervek és programok kidolgozásánál a nyilvánosság részvételéről, valamint a nyilvánosság részvétele és az igazságszolgáltatáshoz való jog tekintetében a 85/337/EGK és a 96/61/EK tanácsi irányelvek módosításáról</u></p>
<p><u>AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 1049/2001/EK RENDELETE (2001. május 30.) az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság dokumentumaihoz való nyilvános hozzáférésről</u></p>
<p><u>Az Európai Parlament és a Tanács 2001/331/EK ajánlása (2001. április 4.) a tagállamokban végzett környezetvédelmi ellenőrzések minimumkövetelményeinek megállapításáról.</u></p>
<p><u>Egyezmény a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról (Aarhusi Egyezmény), 1998. június 25.</u></p>
<p>II. Uniós és nemzetközi dokumentumok (jelentések, tanulmányok, iránymutatások)</p>
<p><u>Európai Bizottság, Citizen's Guide to Access to Justice in Environmental Matters (Útmutató a polgárok számára a környezeti ügyekben az igazságszolgáltatáshoz való hozzáféréshez), 2018. szeptember 28.</u></p>

<p><u>COM(2018) 10 final, A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: "A környezetvédelmi megfelelés és irányítás javítását célzó uniós intézkedések", 2018. január 18.</u></p>
<p><u>Tájékoztató, Európai Parlament, Az Aarhusi Egyezmény végrehajtása - Az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés környezetvédelmi ügyekben, 2017. október. (English version)</u></p>
<p><u>C(2017) 2616 végleges, A Bizottság 2017. április 28-i közleménye - A Bizottság közleménye a környezeti ügyekben az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférésről</u></p>
<p><u>Aarhusi Egyezmény: Egyesült Nemzetek Európai Gazdasági Bizottsága, 2014. (English version)</u></p>
<p><u>Peters, R.L., Snethlage, M., Van Gossum, H., Vancauwenberghe, G., Vandenbroucke, Veronika Mikos, Amor Torre-Marín, D., Vertriest, L., & Lammerant, J., "A környezeti információk aktív terjesztése a madárvédelmi és élőhelyvédelmi irányelvvel kapcsolatban: Zárójelentés", 2014. szeptember (English version)</u></p>
<p><u>Standing up for your right(s) in Europe, A Comparative study on Legal Standing (Locus Standi) before the EU and Member States' Courts, Study of the Policy Department C, 2012. (English version)</u></p>

3. Az EU ítélkezési gyakorlata
T-359/19, ARRÊT DU TRIBUNAL (deuxième chambre élargie) 15 septembre 2021, Daimler AG contre Commission européenne
BOBEK FŐTÁMOGATÓ 2021. június 10-én benyújtott VÉLEMÉNYE(1) C-177/19 P, C-178/19 P és C-179/19 P egyesített ügyek
C-635/18,A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (hetedik tanács) 3 juin 2021, Commission européenne contre République fédérale d'Allemagne (Európai Bizottság az Alamann Köztársaság ellen)
C-664/18. sz. ügy, A BÍRÓSÁG HATÁROZATA (hetedik tanács) 2021. március 4., Európai Bizottság, kontra Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága
C-693/18, A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács) 2020. december 17.
C-644/18. sz. ügy, A BÍRÓSÁG HATÁROZATA (nagytanács) 2020. november 10., Európai Bizottság kontra Olasz Köztársaság
C-535/18. sz. ügy, a Bíróság (első tanács) 2020. május 28-i ítélete, IL és társai kontra Land Nordrhein-Westfalen
A 2018. március 15-i ítélet, C-470/16 North East Pylon Pressure Campaign Limited és Maura Sheehy kontra An Bord Pleanála és társai.
C-664/15. sz. ügy, a Bíróság (második tanács) 2017. december 20-i ítélete, Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation kontra Bezirks-hauptmannschaft Gmünd
október 19-i ítélet, C-281/16 - Vereniging Hoekschewaards Landschap
A 2017. július 26-i ítélet, C-196/16 és C-197/2016, Commune di Corridonia, ECLI:EU:C:2017:589.
C-60/15. sz. ügy, a Bíróság (ötödik tanács) 2017. július 13-i ítélete, Saint-Gobain Glass Deutschland GmbH kontra Európai Bizottság
C-529/15. sz. ügy A Bíróság (első tanács) 2017. június 1-jei ítélete Gert Folk

<u>C-673/13. P. sz. ügy, a Bíróság (ötödik tanács) ítélete, Európai Bizottság kontra Stichting Greenpeace Nederland és Pesticide Action Network Europe (PAN Europe)</u>
<u>C-243/15. sz. ügy, a Bíróság (nagytanács) 2016. november 8-i ítélete, Lesoochranárske zoskupenie VLK kontra Obvodný úrad Trenčín.</u>
<u>C-137/14 Wathelet főtanácsnok 2015. május 21-i indítványa. Bizottság kontra Németország. (FR)</u>
<u>C-570/13 A Bíróság (ötödik tanács) 2015. április 16-i ítélete. Gruber.</u>
<u>C-71/14 Sharpston főtanácsnok 2015. április 16-i indítványa. East Sussex County Council kontra információs biztos.</u>
<u>C-329/13 A Bíróság (kilencedik tanács) 2014. május 8-i végzése. Ferdinand Stefan kontra Bundesministerium für Land- und Forstwirtschaft, Umwelt und Wasserwirtschaft.</u>
<u>C-206/13 A Bíróság (tizedik tanács) 2014. március 6-i ítélete. Siragusa kontra Regione Sicilia - Soprintendenza Beni Culturali e Ambientali di Palermo.</u>
<u>C-530/11 A Bíróság (második tanács) 2014. február 13-i ítélete. Bizottság kontra Egyesült Királyság.</u>
<u>C-279/12 A Bíróság (nagytanács) 2013. december 19-i ítélete. Fish Legal, Emily Shirley kontra The Information Commissioner, United Utilities, Yorkshire Water és Southern Water.</u>
<u>C-72/12, a Bíróság (második tanács) 2013. november 7-i ítélete, Gemeinde Alt-rip és társai kontra Land Rheinland-Pfalz</u>
<u>C-420/11 A Bíróság (negyedik tanács) 2013. március 14-i ítélete. Leth kontra Republik Österreich és Land Niederösterreich.</u>
<u>C-416/10, a Bíróság (nagytanács) 2013. január 15-i ítélete, Jozef Križan és társai kontra Slovenská inšpekcia životného prostredia.</u>
<u>T-62/12 A Törvényszék (hatodik tanács) 2012. október 8-i végzése, ClientEarth kontra az Európai Unió Tanácsa.</u>

<u>T-111/11 ClientEarth kontra Bizottság.</u>
<u>C-135/11 P A Bíróság (harmadik tanács) 2012. június 21-i ítélete, IFAW Internationaler Tierschutz-Fonds gGmbH kontra Európai Bizottság.</u>
<u>C-204/09 A Bíróság (nagytanács) 2012. február 14-i ítélete, Flachglas Torgau GmbH kontra Németországi Szövetségi Köztársaság.</u>
<u>C-71/10 A Bíróság (harmadik tanács) 2011. július 28-i ítélete. Office of Communications kontra információs biztos.</u>
<u>T-233/09 A Törvényszék (harmadik tanács) 2011. március 22-i ítélete, Access Info Europe kontra az Európai Unió Tanácsa.</u>
<u>A Bíróság (nagytanács) 2011. március 8-i C-240/09. sz. ítélete, Lesoochranské zoskupenie VLK kontra Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky.</u>
<u>C-115/09, a Bíróság (negyedik tanács) 2011. május 12-i ítélete, Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen eV kontra Bezirksregierung Arnberg.</u>
<u>T-362/08 A Törvényszék (nyolcadik tanács) 2011. január 13-i ítélete, IFAW Internationaler Tierschutz-Fonds gGmbH kontra Európai Bizottság</u>
<u>C-524/09 A Bíróság (negyedik tanács) 2010. december 22-i ítélete, Ville de Lyon kontra Caisse des dépôts et consignations.</u>
<u>A Bíróság (negyedik tanács) 2010. december 16-i C-266/09. sz. ítélete, Stichting Natuur en Milieu és társai kontra College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden.</u>
<u>C-28/08 P A Bíróság (nagytanács) 2010. június 29-i ítélete, Európai Bizottság kontra The Bavarian Lager Co. Ltd.</u>
<u>C-263/08 A Bíróság (második tanács) 2009. október 15-i ítélete. Djurgården-Lilla Värtans Miljöskyddsförening kontra Stockholms kommun genom dess marknämnd.</u>
<u>C-427/07 A Bíróság (második tanács) 2009. július 16-i ítélete. Bizottság kontra Írország.</u>

<u>T-121/05 Az Elsőfokú Bíróság (hetedik tanács) 2009. március 11-i ítélete, Borax Europe Ltd kontra az Európai Közösségek Bizottsága.</u>
<u>T-166/05 Az Elsőfokú Bíróság (hetedik tanács) 2009. március 11-i ítélete, Borax Europe Ltd kontra az Európai Közösségek Bizottsága.</u>
<u>C-552/07 A Bíróság (negyedik tanács) 2009. február 17-i ítélete, Commune de Sausheim kontra Pierre Azelvandre.</u>
<u>C-39/05 P A Bíróság (nagytanács) 2008. július 1-jei ítélete, Svéd Királyság és Maurizio Turco kontra az Európai Unió Tanácsa</u>
<u>C-344/04 A Bíróság (nagytanács) 2006. január 10-i ítélete, The Queen, az International Air Transport Association és a European Low Fares Airline Association kontra Department for Transport ügyben.</u>
<u>C-321/96 A Bíróság (hatodik tanács) 1998. június 17-i ítélete, Wilhelm Mecklenburg kontra Kreis Pinneberg - Der Landrat.</u>
<u>C-321/95 P A Bíróság 1998. április 2-i ítélete, Stichting Greenpeace Council (Greenpeace International) és társai kontra Európai Közösségek Bizottsága</u>
<u>T-219/95 Az Elsőfokú Bíróság elnökének 1995. december 22-i végzése, Marie-Thérèse Danielsson, Pierre Largeteau és Edwin Haoa kontra az Európai Közösségek Bizottsága.</u>
<u>T-585/93 Az Elsőfokú Bíróság (első tanács) 1995. augusztus 9-i végzése, Stichting Greenpeace Council (Greenpeace International) és mások kontra az Európai Közösségek Bizottsága.</u>
<u>C-25/62 A Bíróság 1963. július 15-i ítélete, Plaumann & Co. kontra az Európai Gazdasági Közösség Bizottsága.</u>